

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
november 2007

11 Lesník

Posilňujeme lesnícku
prevádzku

Ako bolo v slovenskej
lesnickej mekke

Je zelená strecha Európy
skutočne zelená?

Téma mesiaca:
ORGANIZAČNÉ ZMENY v š. p. LESY SR

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,

predseda redakčnej rady

Ing. Jozef Djubek

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Vizslai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Ľuboš Tuľák, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Štaško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier,
Martin Matys

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 1500 výtlačkov

foto obálka

Ján Mičovský
Slávne kamenné oblúky bývalej lesníckej školy v Remetských Hámroch (reportáž z odhalenia ďalšieho „významného lesníckeho miesta“ uverejníme v decembrovom čísle)

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

registrácia

MK SR B 13 r. č. 3821/2007
zo dňa 1.8.2007

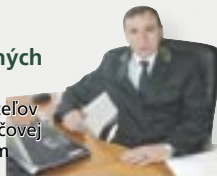
2 Obsah

3 Editorial

Téma mesiaca: Organizačné zmeny v š.p. LESY SR

Čo očakávate od organizačných zmien?

Niektorých riaditeľov OZ sme sapo kľúčovej porade s vedením podniku opýtali

4 Posilnenie lesníckej prevádzky

Interview s organizačným riaditeľom Ing. Djubekom

6 Racionalizačné opatrenia sú nevyhnutné

Predseda Dozornej rady š.p. LESY SR JUDr. Juraj Procházka

7 Rozvojové programy š.p. LESY SR

Na diskusnom fóre o lesníctve v Nitre

A napočiatku bola - Dobšiná

8 Audítori „prevetrali“ lesníkov na Východe

Pohľad z dvoch strán na jeden certifikačný audit

9 Lesníci a ochranári si vymenili názory

Pohľad z dvoch strán na jeden certifikačný audit

10 Výstava Drevo + Les 2007

12 Medzinárodná lesnícka výstava Austrofoma 2007 Rakúsko - Heiligenkreuz

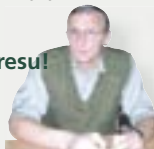
13 Kurzy celoživotného vzdelávania pre lesníkov a poľnohospodárov

14 Je zelená strecha Európy skutočne zelená?

Lesnícke postrehy zo semináru v NP Šumava

15 Zbavme lesníkov stresu!

Vedúci lesníckej výroby OZ Čierny Balog Ing. Miroslav PEPICH

16 Lesná pedagogika na webe

Posily

Obsah

17 Sokoliarske stretnutie

Kuriózna smrť srny

18 Podpis zhotoviteľa

O jeleňovi Mišovi, hornej hranici lesa i vzácnej mape

20 Peniaze z lesa idú späť do lesa

22 Zložitý projekt si vyžaduje veľkú trpezlivosť

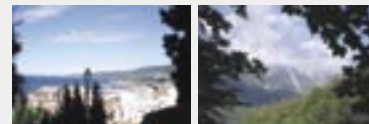
S ekonomickým riaditeľom š.p. LESY SR Ing. Ľubošom Némethom o tom, čo trápi lesnícku prevádzku

24 Nočná mora? Nie, budúcnosť!

Skúsenosti kolegov z lesníckej prevádzky

25 Stromy extra: Bolero

26 Na nule

28 Budeme sa viac zaujímať o agát?

29 VIII. Pro Silva je správna cesta

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

30 Pozvánka: Navštívte Odštepny závod Kriváň

31 Pápežskejší ako únia

Prečo mám rada les
Sakramentsky!

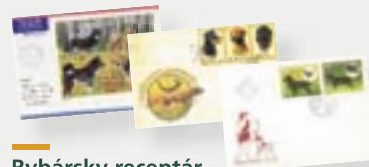

32 Uveríte?

Krížovka

Lesnícke gény zvíťazili

33 Filatelistika

Rybársky receptár

34 Pre deti

35 Spoločenská kronika

Kalendár podujatí

Životné jubileá

PodĎakovanie

36 Pietny akt v symbolickom cintoríne

Na potrebe nastávajúcej reorganizácie sa - na rozdiel od tých predchádzajúcich - zhodla väčšina zamestnancov. Tento fakt predstavuje mimoriadny kapitál, ktorý dáva do rúk vedenia podniku silnú neformálnu legitimitu. Na mieste generálneho riaditeľa Jozefa Mindáša by som si možno dal otázku, ako túto výhodnú pozíciu využiť na také pevné organizačné zmeny, ktoré by odolali budúcim „zemetraseniam“. Lebo ako nás učí ponovembrová história, zmeny v lesníctve prichádzajú príchasto na to, aby sa ich pozitíva stihli prejavíť. Toto reorganizačné prekliatie potrebujeme už s úrno aspoň na jedno decénium zastaviť.

Pre oživenie súvislostí je prospešné poobhliadnutie na predchádzajúcu reformu Karola Vinša. Vytvorenie väčších správ a obvodov nebolo až takou chybou ako sa rado zdôrazňuje. Tento krok nás priblížil k systému poľesí, ktorých doba je pamätníkmi dodnes označovaná za zlaté časy. Mylné však bolo početné oslabenie personálu lesných správ a obvodov, sprevádzané „klonovaním“ hospodárov, z ktorých niektorí na túto dôležitú funkciu nedorástli. A k tomu ten nešťastný inštitút „plávajúceho“ lesníka... Škoda! Lebo ak by sme boli hoc aj na veľkom obvode ustanovili vedúceho, ktorý má k dispozícii dvoch podriadených lesníkov a túto silnú trojicu by zastrelil správca s nedeliteľnou zodpovednosťou lesného hospodára, mohlo to fungovať. História však otázky typu - čo by bolo, keby, nemá rada. Oprávnené, pretože dvakrát do tej istej reformy nevstúpíš...

Prípravené kroky súčasného vedenia podniku majú ambíciu chyby odstrániť. Mieria správne. Po rokoch redukcie personálu na základnom stupni lesnej výroby prichádza historický zvrät - stavy tu stúpnu o 70 pracovníkov. Zdvajnasobenie počtu lesných obvodov vráti lesníkovi zvládnutelnú výmeru ich pracovísk. K 113 lesným správam pribudne 47 nových. Dobré správy pre prevádzku sú zákonite vyvážené tými menej populárnymi pre ústredie podniku i závodov. K úspechu reformy však táto matematika nebude stačiť. Primerane veľký obvod je len východiskom pre prejavenie sa kvality. Tú predstavuje lesník, ktorý je osobnosťou odbornou i ľudskou. Budme úprimní - na tomto treba nejednému ešte trochu popracovať. Niečo však bude musieť dať k dobru aj samotný podnik. Možno by mal začať od základu a dať každému lesníkovi - špičkovú obuv. A skončiť špičkovou elektronikou, ktorá ho nebude nútiť príchasto dochádzať na lesnú správu a strácať tam čas a vieru v úspech reformy nad nespoľahlivými prenosovými cestami dáť. No ani nové topánky, ani nový softvér nie sú pre nastávajúcu zmenu to najdôležitejšie. O jej skutočnom úspechu sa totiž nerozhodne v kancelárii generálneho riaditeľa, ale v myslení každého z nás. V našej slušnosti. Práve tá umožní rozlíšiť odbornosť od neznalosti, ohotu od ľahostajnosti, poctivosť od nečestnosti. Bez pomenovania týchto kategórií nemá žiadna reforma šancu. Azda je správny čas si to konečne uvedomiť.

Ján Mičovský

Anketa

Niektorých riaditeľov OZ sme sa po kľúčovej porade s vedením podniku opýtali: Čo očakávate od organizačných zmien?

Ing. PAVEL ZAŤKO, riaditeľ OZ Vranov:

„Očakávam, že zmeny budú mať pozitívny dopad. Skvalitní sa podľa môjho názoru práca na ústredí OZ, pretože nie všetci ľudia na jednotlivých pozíciách boli doteraz rovnako vyťažení. Uvedomujem si, že zmeny budú mať dopad na ľudí, ale sú nevyhnutné. I keď stanovené počty na ústrediach OZ mohli byť viac diferencované podľa množstva úloh, odvíjajúcich sa napríklad od výšky ťažby. Vedel by som si predstaviť o jedného - dvoch ľudí viac na ústredí nášho OZ nad stanovený limit 21 až 23 pracovníkov, pretože objem úloh sa stále zvyšuje, ťažíme ročne viac ako 200 tisíc kubíkov dreva a rátame s tým, že objem ťažby sa bude ďalej zvyšovať aj v nešťátnych neodovzdaných lesoch až na úroveň 250 tisíc kubíkov. Budeme to musieť tak zorganizovať, aby sme svoju robotu zvládli. Čo sa týka lesných správ a lesných obvodov a zmien, ktoré sme si sami navrhli, som presvedčený, že prácu v lesníckej prevádzke sa nám podarí podstatne skvalitniť. Lesník bude mať na výmere 800 až 900 hektárov na starosti kompletnú pestovnú i ťažbovú činnosť. Doterajšie riešenie nebolo šťastné, pretože lesník sa dostal do lesa dá sa povedať iba cez víkend, pretože počas pracovného týždňa vydával drevo na odvozných miestach.“

Ing. VLADIMÍR MASICA, riaditeľ OZ Slovenská Lupča:

„Pre nás manažerov na OZ predstavujú

zmeny množstvo starostí ako zekonozmizovať prevádzku. Je to jedna z najdôležitejších úloh, ktoré treba zvládnuť, aby sme mohli fungovať aj naďalej, pretože réžia je u nás skutočne vysoká. Riešenie tohto problému ale nevi-

dím iba v zrealizovaní organizačných zmien a znižovaní počtu pracovníkov. Vlastníme veľký majetok, ktorý nás zbytočne zafažuje vysokými nákladmi. V podstate na ten počet pracovníkov OZ, na ktorý sme sa postupným znižovaním dostali, ako sa hovorí v predchádzajúcich kolách organizačných zmien, sa majetok a náklady rozpisujú na menej ľudí, ako tomu bolo predtým. Mám na mysli napríklad obrovské areály bývalých mechanizačných dielní, objekty zrušených DHS-iek. Ich hodnota je rozpisovaná na menší počet THP a v tom je nárast réžie, ktorý by sme mali odstrániť. Čiže v prvom rade vidím riešenie v tom, že by sme sa mali čo najskôr zbaviť prebytočného majetku, ktorý nám chátra a z roka na rok stráca na hodnote. Ak sa mám ešte vrátiť k samotným organizačným zmenám súhlasím, že niečo je v ľuďoch. Ale treba povedať aj to, že ak sa nám nepodarí odbúrať obrovskú agendu so zbytočným papierovaním, tak stále budeme hľadať východisko, ako nájsť optimálnu organizačnú štruktúru a stále sa budeme nahŕtovať o počty ľudí.“

Ing. IVAN ADÁSEK, riaditeľ OZ Považská Bystrica:

„V organizačných zmenách na úrovni lesníckej prevádzky vidím pozitívny návrat zodpovednosti lesníka za daný úsek. V prípade odštep-
ných závodov je celý proces zložitejší, pretože takáto radikálna zmena, u nás sa týka takmer tridsiatich percent pracovníkov ústre-

dia OZ, zrealizovaná v tak veľkom rozsahu, je citlivým rezom, ktorého dopady sa budeme snažiť zmierniť. Len si treba uvedomiť, že každý OZ je iný, s inými špecifickými problémami. Našom závode sú to nešťátne neodovzdané lesy a na budúci rok naplánovaný stopercentný odvoz dreva súkromnými vozidlami. Ak chceme tieto špecifiká zvládnuť, potrebujeme mať adekvátne personálne zabezpečenie týchto činností. Navyše užívateľský komfort programov, s ktorými v súčasnosti pracujeme, ešte nie je na požadovanej úrovni. Nám neostáva iné ako dúfať, že sa to v najbližšom období zmení k lepšiemu a práca s dátami bude jednoduchšia.“

Ing. DUŠAN KRAJNIAK, riaditeľ OZ Levice:

„Očakávam predovšetkým spriehľadnenie a väčšiu akčnosť našej organizačnej štruktúry. Predchádzajúcu organizačnú zmenu sme riešili dosť megalomansky, pretože sme spájali lesné správy a bolo pripravené aj spájanie odštepných závodov, takže sme celú zmenu posúvali hore. Tá, o ktorej hovoríme dnes, má vrátiť lesníka späť do lesa. Takto sme poňali organizačnú zmenu aj v našom OZ, kde posilňujeme lesné správy a lesné obvody v tom, že podstatne zmeňujeme výmeru LS. Tým, že bude viac lesných správ, správcovia a technici budú bližšie k lesu a ako odborní lesní hospodári budú môcť priamo riadiť a zodpovedať za procesy prebiehajúce v lese. Sme presvedčení o tom, že vytvorením viacerých lesných správ, dostaneme na pozície správcov viac mladých, ambiciózných ľudí, čo náš podnik a lesnícka prevádzka veľmi potrebuje. Ak mám hovoriť o organizačnej zmene na úrovni ústredia OZ môžem povedať, že na našom OZ sme počítali s takouto úpravou. Možno preto, že patríme medzi tie menšie závody, nám tento vzorec vyhovuje.“

pokračovanie na str. 6

Základnou filozofiou organizačných zmien je podľa Ing. Djubeka

Posilnenie lesníckej prevádzky

Peter GOGOLA

Deklarovaný zámer vedenia štátneho podniku „obhospodarovať lesy trvalo udržateľným spôsobom“ nie je len ľúbivou frárou. Je to náročný a vysoko ambiciózny cieľ, vyžadujúci si vyladenie zložitého mechanizmu vnútropodnikových vzťahov, organizačnej štruktúry a vysokú úroveň manažérskej práce. S napĺňaním tohto cieľa sa spájajú aj pripravované organizačné zmeny. O nich a o všetkom, čo s nimi súvisí, sme sa porozprávali s organizačným riaditeľom š.p. LESY SR, „duchovným otcom“ a architektom pripravovaných zmien, Ing. Jozefom DJUBEKOM.

História lesníctva na Slovensku v uplynulých desaťročiach je históriou organizačných zmien. Je súčasný stav naozaj potrebné meniť?

- Súčasný stav a organizáciu štátneho podniku LESY SR je určite potrebné zmeniť. V nedávnej minulosti prebehli zmeny, ktoré priniesli zlučovanie lesných správ bez dôkladnej analýzy situácie. To prinieslo problémy v celej šírke práce na lesných správach, odštepných závodoch i na generálnom riaditeľstve. Začnem vymenovaním slabých stránok súčasnej štruktúry. Objem práce, zavádzanie informačných technológií za pochodu, časté poruchy a preťaženosť serverov, zvýšený objem pracovných

Organizačné zmeny v š.p. LESY SR

úloh v dôsledku kalamít, na ktorý nie je lesnícka prevádzka v súčasnej organizačnej štruktúre dostatočne pripravená, ďalej vedenie LHE a nový program, v ktorom sa zatiaľ nemôžeme spoľahnúť na výstupy. V tejto súvislosti treba spomenúť aj tlak ochrany prírody pri presadzovaní vlastných záujmov na úkor ochrany lesa vyhlasovaním chránených vtáčích území a biotopov európskeho významu. Veľké problémy v lesníckej praxi spôsobuje plávajúci lesník, nevyjasnené kompetencie OLH, lesníkov, pričom OLH je riadený správcami aj technikmi, medzi kolegami nie sú ujasnené zodpovednosti, OLH nie sú odborne samostatní (výnimky LHP). Mohol by som pokračovať, ale svoj pohľad chcem upriamiť na budúcnosť, aby sme neopakovali chyby.

Vytvorili sme komisiu zo zástupcov Ministerstva pôdohospodárstva SR, Národného lesníckeho centra, Technickej univerzity vo Zvolene, generálneho riaditeľstva a odštepných závodov. Oslovili sme 63 vedúcich lesných správ, 260 OLH, 168 technikov LS, 226 lesníkov a 34 kolegov na iných funkciách. Z ich názorov vyplynulo, že súčasná organizačná štruktúra nevyhovuje 64 % OLH, 70 % lesníkom, 63% technikom. Súčas-

nú výmeru lesného obvodu 2000 ha na jedného OLH LESOV SR š.p. považuje za neprimeranú až 83% OLH, 84% lesníkov, 77% technikov a 67% správcov. Viac ako 60% vonkajších pracovníkov nestíha vo svojej pracovnej dobe svoju prácu. Na základe aj týchto informácií bola pripravená analýza kritérií navrhovania jednotlivých lesníckych obvodov a lesných správ.

Čo je základnou filozofiou organizačných zmien na jednotlivých úrovniach riadenia?

- Základnou filozofiou organizačných zmien je jednoznačne posilnenie vonkajšej prevádzky. V súčasnosti majú odštepne chránených štruktúre 113 lesných správ, navrhnutých je 170 lesných správ. Počet lesných obvodov plánujeme zvýšiť zo súčasných 500 na 1102. Počet zamestnancov na lesných správach zvýšime z terajších 1532 pracovníkov na 1602 pracovníkov. Pre optimálne vytvorenie lesných správ sme určili nasledovné kritériá: ucelenosť z gravitačného hľadiska, porastová výmera v rozmedzí 1800 – 6000 ha, ucelenosť majetku štátu, objem výroby na porastovej jednotke z decenálneho predpisu, konfigurácia terénu (nadmorská výška, sklon, atď.), hustota lesnej dopravnej siete (bežné metre na hektár), porastová výmera, pomer porastovej a katastrálnej výmery a pomer štátnej k celkovej porastovej výmere.

Po prisúdení váhy jednotlivých kritérií a údajov z lesných správ nám vyšla vyťaženosť pracovníkov jednotlivých lesných správ. Napríklad pri posudzovaní objemu výroby cez porastovú jednotku sme posúdili všetky druhy výkonu (t.j. ťažba dreva – prebierky -50r, +50 r, ostatná ťažba, približovanie, manipulácia, výkup dreva, obnova lesa, čistenie plôch po ťažbe, ošetrovanie a ochrana mladých lesných porastov, plecie ruby, prerezávky, hnojenie, vyvetvovanie, polovníctvo, atď.) Na zá-

klade zložitosti zabezpečovania týchto výkonov sme určili jednotlivé lesné správy do pásiem náročnosti. Podľa pásiem sme určili personálne obsadenie LS a stabilnú veľkosť obvodov. Pre náročnosť v rozmedzí od 1 až 2,9 obsadenie 1 vedúci + 1 technik, výmera LO 900- 1200 ha; v rozmedzí od 3 až 4,9 1 vedúci + 2 technici, výmera LO 700 – 1000 ha; v rozmedzí náročnosti od 5 až 6 1 vedúci

Ing. Jozef Djubek

ci + 3 technici, výmera LO 500 – 800 ha.

Dostali zástupcovia odštepných závodov možnosť vyjadriť sa k tomu modelu organizačného usporiadania lesníckej prevádzky?

- Po finalizácii komplexne pripraveného materiálu pre jednotlivé LS za jednotlivé OZ sme v prítomnosti vedenia každého OZ odkonzultovali počet jednotlivých lesných správ a počet pracovníkov na nich, ako aj počet lesníckych obvodov.

Čo vedenie podniku očakáva okrem celkového personálneho posilnenia lesníckej prevádzky od sfunkčnenia tohto modelu?

- Variant, ktorý sme navrhli, podľa nášho názoru zabezpečí líniové riadenie a priamy prenos informácií, priamu zodpovednosť za plnenie konkrétnych povinností, prítomnosť jedného hospodára na zverenom území, z hľadiska objemu úloh časovo zvládnuteľné územie, operatívnosť v rozhodovaní a dobrú organizovanosť, prehľad lesníkov a OLH o obhospodarovanom území, možnosť odborného rastu lesníkov, účinnej kontroly plnenia stanovených úloh a stabilitu lesníckeho personálu.

Stanovilo vedenie podniku aj nejaké konkrétne podmienky pre obsadzovanie jednotlivých pozícií?

- Požiadavky na vzdelanie sú jasne určené. Vedúci LS musia mať vysokoškolské II. stupňa lesníckeho zamerania a skúšku OLH. Technici lesných správ musia mať absolvované skúšky OLH. Lesníci so skúškou OLH budú za svoje akreditované vzdelanie mesačne odmeňovaní.

Organizačné zmeny sa netýkajú len lesníckej prevádzky, ale aj ústredia odštepných závodov. Ako?

- Pri požiadavkách na štruktúru modernej firmy, ktorá by mala dosahovať požadovanú produktivitu, byť otvorená neustálemu znižovaniu výrobných nákladov, inovačná, včas reagujúca na nové podmienky a schopná zabezpečiť kvalitu sme na úrovni ústredia odštepných závodov pristúpili k redukcii počtu pracovných miest zo súčasného stavu 730 zamestnancov na 609 zamestnancov v novej štruktúre. Ponechali sme síce štyri úseky riadenia, ale jednotlivým vedúcim úsekov sme kumulovali najdôležitejšiu úlohu z jeho úseku, pretože niekedy som mal pocit, že na odštepných závodoch sú štyria a nie jeden riaditeľ. Vytvorený bol úsek riaditeľa, úsek vedúceho výroby, ochrany a ekológie, úsek ekonomiky a plánovania a úsek vedúceho obchodu a koordinátora dodávok. Vychádzali sme z princípu vyššej odmeny za vyššiu zodpovednosť. Obmedzili sme počet zamestnancov ústredia OZ podľa kritérií stanovených pri LS. Akceptovali sme špecifika každého OZ a po prerokovaní s riaditeľmi OZ, títo súhlasili

s navrhovaním počtom zamestnancov, čo aj písomne potvrdili.

Máte k dispozícii prepočet alebo aspoň odhad dopadov takto uskutočnených zmien na ekonomiku štátneho podniku?

- Porovnanie súčasného stavu so stavom po organizačných zmenách na odštepných závodoch a náraste tarifných miezd o 3% v roku 2008 je také, že na lesných správach pri náraste THZ

o 70 zamestnancov, ročnom tarifnom náraste vo výške troch percent a prémiech vo výške 26 percent budú predstavovať odvody a tvorba sociálneho fondu vo finančnom vyjadrení nárast o 20 635 000 korún. Na ústrediach OZ naopak klesne počet THZ o 115 a pri tarifnom náraste o 3 percentá ušetríme na prémiiach, odvodoch a tvorbe sociálneho fondu 36 560 000 korún.

Dotknú sa pripravované zmeny aj ústredia podniku?

- Zmena organizačnej štruktúry by nemala zmysel bez zmien na ústredí podniku. Nová organizačná štruktúra ústredia podniku je pripravená. Vychádza z úlohy koordinácie a metodického riadenia š.p. LESY SR a nie suplovania operatívnej činnosti od-

štepných závodov. Z tohto dôvodu sú organizačné zmeny na generálnom riaditeľstve pripravené veľmi dôsledne, a aj keď sa dotknú mnohých zamestnancov, sú nevyhnutné a potrebné. Zo súčasných 193 zamestnancov generálneho riaditeľstva š.p. LESY SR by po organizačnej zmene malo zostať 120 zamestnancov. V súčasnosti prehodnocujeme počet pracovníkov a organizačnú štruktúru generálneho riaditeľstva z dôvodu usporiadania Strediska Biomasa a Strediska Prevádzok drevárskej výroby.

Ostáva mi položiť poslednú, ale veľmi dôležitú otázku. Kedy má byť nová organizačná štruktúra uvedená do praxe?

- Nová organizačná štruktúra by mala byť pripravená do praxe od 1. januára 2008. Odštepne závody, lesné správy a lesné obvody boli prerokované na mimoriadnom zasadnutí Združenia závodných výborov Odborového zväzu

Drevo, les a voda pri š.p. LESY SR 8. októbra tohto roka a na zasadnutí Dozornej rady š.p. LESY SR 9. októbra 2007 v Banskej Bystrici. Dozorná rada

zobrala informáciu o pripravených organizačných zmenách na vedomie. Organizačná štruktúra generálneho riaditeľstva LESOV SR bude predložená na zasadnutie dozornej rady, ktoré sa uskutoční 18. decembra 2007 a do tohto dátumu bude prerokovaná aj s odborármi. ■

„Počet zamestnancov na lesných správach zvýšime z terajších 1532 pracovníkov na 1602 pracovníkov“

„Zo súčasných 193 zamestnancov generálneho riaditeľstva š.p. LESY SR by po organizačnej zmene malo zostať 120 zamestnancov“

Niektorých riaditeľov OZ sme sa po kľúčovej porade s vedením podniku opýtali:

Čo očakávate od organizačných zmien?

Ing. JOZEF BYSTRJANSKY, riaditeľ OZ Revúca:

„Z dlhodobého hľadiska považujem realizáciu organizačných zmien za nevyhnutnú. Sám som si za náš OZ prerátaval a odhadoval nárasty a musím povedať, že naozaj ten nárast mzdových prostriedkov je dlhodobý v tej miere ako doteraz neutržateľný. Takže znížovanie počtu THZ sa dalo očakávať. Realizovanými zmenami na úrovni lesníckej prevádzky však k takému jej posilneniu, ako bolo sľubované, nedošlo. Napríklad na našom OZ pozície vo vonkajšej lesníckej prevádzke ostali nezmenené. Počet technikov sa znížil, zvýšil sa počet správcov. Zmenšila sa síce výmera lesného obvodu, ale sumárne možno povedať, že na tej istej výmere bude pracovať ten istý počet ľudí, ako doteraz. Myslím si, že čas ukáže, či sme urobili krok správnym smerom. V každom prípade sa ale domnievam, že to bude funkčný systém. Boľstivejšie to bude na ústrediach OZ. Zmena sa dotkne konkrétnych ľudí a zrejme dôjde k presunu časti z nich do vonkajšej prevádzky, či k prepúšťaniu. Takže z ľudského hľadiska to nebude nič jednoduché. Dúfam, že budeme aj so zníženým počtom pracovníkov schopní zabezpečiť tie úlohy, ktoré máme.“

Ing. ARPÁD KAVEČANKY, riaditeľ OZ Rožňava:

„Očakávam, že pripravovaná organizačná zmena, týkajúca sa predovšetkým lesných správ a lesných obvodov, pomôže vonkajšej prevádzke pri zvládnutí

objemu úloh, ktoré sú na ňu kladené. Či už je to v súvislosti s obrovským rozmerom kalamity, alebo následnými pestovnými úlohami. Zmena by mala vrátiť lesníka z korby auta späť do lesa, pretože sme v nedávnej minulosti urobili s lesníkmi výdavačov dreva. Teraz by sa mali vrátiť na úseky so všetkými právami, povinnosťami a zodpovednosťou, stať sa gazdami na zverených úsekoch a ja verím, že sa to prejaví aj na výsledkoch ich práce v lese. Zmeny na ústredí OZ nevidím nijako dramaticky, pretože sú reálne uskutočniteľné. V niektorých prípadoch, hlavne na úseku lesníckej výroby, bude stav po zmenách dosť napnutý, konkrétne na našom závode určite, pretože rozsah úloh v dôsledku kalamity u nás je mimoriadne veľký a je predpoklad, že objem kalamity bude v nasledujúcich rokoch stúpať. Takže výrobný úsek v navrhovaných počtoch bude mať čo robiť a niektoré pozície referentov budú na hranici zvládnutia ich úloh. Keď k tomu pridám ešte aj otázku prípravy výroby, teda údržby, opravy, investície, plánované a rozpracované akcie na našom OZ za súčasného komplikovaného procesu vybavovania rôznych povolení a obhania viacerých inštitúcií, tak jeden človek to bez pomoci nemôže zvládnuť.

Ing. PETER CHRUST, riaditeľ OZ Žilina:

„Na ústredí nášho OZ pracuje 26 pracovníkov plus jeden praktikant. Tento stav vnímame ako hraničný. Naša vonkajšia prevádzka pri súčasnom objeme výroby a katastrálnej výmere je takisto personálne obsadená dosť natesno. Budeme však zvažovať posilnenie vonkajšej prevádzky a v rámci ústredia OZ sa budeme

snažiť dostať na počet 23 až 24 pracovníkov s tým, že ešte nie je doriešená otázka bezpečnostného technika. Jeho pozíciu vnímame ako veľmi dôležitú. Či už bude z externého prostredia pracovať pre nás, alebo to bude náš zamestnanec rozhodujúce je, aby to bol kvalitný a primerane zaplatený odborník. Ak by to ale bol náš zmluvný zamestnanec, vieme ho využiť aj v iných oblastiach. Celkove si ale myslím, že otázka organizačných zmien, či už v rámci nášho OZ alebo v rámci celého podniku sa nedá riešiť rýchlo. Náš OZ bude pravdepodobne tiež patriť medzi kalamitné závody a súčasný ročný objem ťažby vo výške 120 až 130 tisíc kubíkov stúpane o rok – dva na 200 tisíc v dôsledku rozsiahlej podnikárskej kalamity. Podkôrník sa totiž aj u nás začína vážne ukazovať, či už v oblasti Žilinskej kotliny alebo Turca. Íst na hranu s počtom ľudí a nenechať si rezervu do budúcnosti je pre nás len riskantné. Navyše máme štyroch pracovníkov v pred dôchodkovom veku a musíme vychovať ich nástupcov. Preto je žiaduce doriešiť formu nástupníckej praxe alebo adjunktov minimálne na každej lesnej správe. Za veľmi podstatné v procese zoštieňovania organizačnej štruktúry na OZ považujem zníženie administratívneho zataženia pracovníkov lesníckej prevádzky i ústredí OZ, či už v oblasti komunikácie s generálnym riaditeľstvom, alebo orgánmi štátnej správy. Pracoval som nejaký čas aj v privátnej sfére a môžem povedať, že z hľadiska hospodárenia v lese, či je to štátny alebo neštátny lesník, legislatíva je pre oboch rovnaká. Dôležité je, v akom rozsahu je táto legislatíva napĺňaná z hľadiska rozsahu papierovania a administratívy. U nás je prebujnená a to je vážny problém, ktorý spôsobuje rozpor medzi tým, čo by pracovník lesníckej prevádzky mal robiť v lese a musí robiť pri počítači a nad papiermi.“ ■

Predseda Dozornej rady š.p. LESY SR JUDr. Juraj Procházka

Racionalizačné opatrenia sú nevyhnutné

Jozef MARKO

JUDr. Juraj Procházka

Ako vnímate snahu vedenia š.p. LESY SR realizovať zásadnú zmenu organizačnej štruktúry podniku na úrovni lesníckej prevádzky, ústredí odštepných závodov i na generálnom riaditeľstve?

- Súčasná štruktúra š.p. LESY SR si vyžaduje vykonať určité racionalizačné opatrenia. Firma takejto veľkosti nemôže fungovať v podnikateľskom prostredí tak, že ak je kalamita, tak máme dobrý hospodársky výsledok a ak kalamita nebude, tak... Opatrenia je potrebné robiť vtedy, keď to ekonomická situácia podniku umožňuje a aktuálny hospodársky výsledok je dobrý. Takže z perspektívneho hľadiska je dôležité, aby sa pozitívny trend v hospodárení podniku podarilo udržať aj po spracovaní kalamity, kedy už nebudú výnosy z predaja dreva také, aké sú v súčasnosti. Považujem za potrebné personálne posilniť prevádzku a pripravované opatrenia sú cieľené takisto týmto smerom. Preto vnímam snahu vedenia podniku realizovať túto zmenu pozitívne a verím, že rovnakého názoru budú aj ostatní členovia dozornej rady.

Prípravované personálne zmeny predovšetkým na ústrediach odštepných závodov a generálnom riaditeľstve budú radikálne a citlivé. Ste v dozornej rade pripravení - ľudovo povedané - podržať chrbát vedeniu podniku, aby ustálo všetky tlaky, ktorým bude vystavené a mohlo tak realizovať to, čo je naplánované?

- Za seba môžem prehlásiť, že jednoznačne áno. Pretože i keď z pohľadu riaditeľa odštepného závodu, alebo generálneho riaditeľa podniku sú to opatrenia určite nemilé, pretože ťažko sa hovorí niekomu, s kým sa poznáme a spolupracujeme niekoľko rokov, že musí odísť a nemusí odísť ten druhý. Ale domnievam sa, že všetci na riadiacich pozíciách už takúto situáciu zažili, prešli si takouto etapou, ktorá je síce neprijemná, ale niekedy nevyhnutná. ■

KTO JE PREDSEDA DOZORNEJ RADY š.p. LESY SR

Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Procházka
Vek: 48 rokov.

Vzdelanie: vysokoškolské, Právnickú fakultu UK Bratislava absolvoval v roku 1982. Rigoróznou skúškou zložil a doktorom práv sa stal v roku 1983.

Povolanie: advokát, člen Slovenskej advokátskej komory od roku 2000.

Prax a profesijné skúsenosti: 17 rokov právnej praxe v štátnej správe na rôznych riadiacich pozíciách, od r. 1999 súkromný podnikateľ.

Záujmy: poľovníctvo - člen Slovenského poľovníckeho zväzu (SPZ), podpredseda Dozornej rady SPZ, predseda Kárneho senátu DR SPZ, člen a poľovný hospodár PZ Lakšárska Nová Ves, člen expertnej komisie Ministerstva pôdohospodárstva SR pre prípravu zákona o poľovníctve.

Rodinný stav: ženatý, 2 deti.

Na diskusnom fóre o lesníctve v Nitre zarezovali aj **Rozvojové programy** **š.p. LESY SR**

Jozef MARKO

Ďalšie z radu diskusných fór k aktuálnym otázkam lesníctva na Slovensku, ktoré sú pod odbornou garanciou generálneho riaditeľa Národného lesníckeho centra (NLC) Júliusa Novotného a jeho kolegov organizované už druhý rok, sa uskutočnilo v rámci programu 24. ročníka medzinárodného festivalu AGROFILM 2007 začiatkom októbra v Nitre. Účasť významných predstaviteľov slovenského lesníctva na tomto podujatí bola opäť reprezentatívna. Pozvanie prijali štátny tajomník MP SR Viliam Turský, generálny riaditeľ Sekcie lesníckej MP SR Milan Ondrejčák, generálny riaditeľ š.p. LESY SR Jozef Mindáš, riaditeľ Štátnych lesov TANAP-u Peter Liška. Lesníkom sa tentokrát prihovril aj poslanec Európskeho parlamentu Peter Baco. Takmer deväťdesiatčlennému auditióriu lesníkov sa dobre počúvali jeho slová.

ZÍSKAJME SI VEREJNÚ MIENKU

„Vážim si vaše statočné postoje v práci s verejnosťou pri obhajovaní vašich postojov vo vzťahu k ochrane prírody, v konfliktoch s vzťahmi odborníkmi, ktorí sa snažia vnútiť verejnosti extrémne názory. Všimam si, že občania už začali byť opatrní pri počúvaní ich výkrikov. Našou spoločnou povinnosťou je získať si verejnú mienku na našu stranu,“ povedal mimo iného na úvod svojho vystúpenia P. Baco. Povzbudivé boli aj informácie z jeho úst o aktivitách európskych štruktúr vo vzťahu k lesníctvu. Posledným potvrdením jeho slov je minuloročné prijatie Akčného plánu EÚ pre lesy, ktorého cieľom je podporiť a zlepšovať správu lesov a národné lesnícke programy členských krajín. Európska komisia podľa P. Baco venuje čoraz väčšiu pozornosť koordinácii lesníckej činnosti členských štátov a prognostickej činnosti, schopnej identifikovať rozhodujúce sily, ktoré ovplyvnia lesné hospodárstvo. V súčasnosti je napríklad spracovávaná štúdia vývoja lesného hospodárstva do roku 2020, podľa ktorej vzrastie výmera lesov v Európe o jedno percento.

Veľkú pozornosť medzi účastníkmi akcie nazvanej LESY – NÁRODNÉ BOHATSTVO A ZDROJ EKOSUROVINY vzbudilo vystúpenie generálneho riaditeľa š.p. LESY SR Jozefa Mindáša. Predstavil totiž zámery vedenia podniku realizovať štyri rozvojové programy: *„V programe rozvoja lesníckej výroby potrebujeme vzhľadom na to, že takmer sto percent výkonov v pestovnej i ťažbovej činnosti je realizovaných dodávateľskými, jasnejšie definovať vzťahy k externému prostrediu. K programu investičného rozvoja chceme povedať, že rok 2007 je rokom investičného rozvoja LESOV SR, pretože v ňom preinvestujeme viac ako 800 mil. Sk. V tomto trende chceme pokračovať aj v budúcom roku 2008, kedy by sme chceli investovať minimálne jednu miliardu korún. Veľký dôraz budeme klásť na program personálneho a sociálneho rozvoja. Máme totiž mimoriadne silné ročníky v predchodkovom veku a zhruba 200 - 250 zamestnancov odíde v najbližších mesiacoch do dôchodku. Aj preto spúšťame mechanizmus využitia praktikantov, aby sme ich dokázali včas a plnohodnotne nahradiť. No a v neposlednom rade sústreďujeme našu pozornosť na program rozvoja služieb. Mám na mysli predovšetkým lesoturistiku a poľovníctvo, kde by sme chceli efektívnejšie využívať naše možnosti.“*

VEĽKÁ PRÍLEŽITOSŤ SPOJIŤ SILY A PRESADIŤ STAVOVSKÉ ZÁJUMY

Komplexnú analýzu problémov a rizík lesného hospodárstva na Slovensku predstavil námestník riaditeľa Lesníckeho výskumného ústavu NLC vo Zvolene Martin Moravčík. Za najväčšie problémy označil vysoký podiel náhodných ťažieb a malú stabilitu smrečín, nízky podiel nedrevných tovarov a služieb, nedostatočný kontrolný mechanizmus odevidovanej prírodnej obnovy, neprimerane vysoký podiel lesných porastov v chránených územiach s rozsiahlymi obmedzeniami lesohospodárskej činnosti a rozporuplnými ustanoveniami zákona o lesoch a zákona o ochrane prírody a krajiny, absentujúce platby za majetkovú ujmu v dôsledku obmedzenia hospodárenia pre vlastníkov a obhospodarovateľov lesných pozemkov, ako aj chýbajúci systém finančného zabezpečenia mimoprodukčných funkcií lesa. *„Na Slovensku predstavuje výška štátnej subvencie na obhospodarovanie hektáru lesnej pôdy 2,6 EUR. Pre porovnanie napríklad v Rakúsku dosahuje tento ukazovateľ vyše 12 EUR na hektár a v južnom Tirolsku dokonca 100 EUR na hektár,“* poukázal na vážny nedostatok v závere vystúpenia M. Moravčík.

Generálny riaditeľ NLC J. Novotný zdôraznil, že budúcnosť lesníctva na Slovensku spočíva v integrácii a kooperácii. Integrovaným prvkom je trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov a platformou pre kooperáciu NLC. *„Je to platforma pre strategické partnerstvá. My lesníci tak máme veľkú príležitosť spojiť sa a vytvoriť silné zoskupenia, aby sme presadili naše stavovské záujmy.“* V rámci programu diskusného fóra odzneli aj ďalšie zaujímavé informácie. Napríklad vo veľmi sugestívnom vystúpení Juraja Varínskeho z Lesníckej ochrannárskej služby o prínáň hynutia smrečín na Slovensku a v prezentácii rektora Technickej univerzity Jána Tučeka o výsledkoch vedy a výskumu na TU s dôrazom na postavenie lesníckej fakulty. Originálnym spretrením fóra bola prezentácia skúseností izraelských lesníkov so zalesňovaním ich krajiny v zložitých prírodných podmienkach. Po vystúpení zástupcu neštátneho lesníckeho sektora, prednášaka riaditeľov ústavov NLC a Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene sa užitočné stretnutie lesníkov skončilo. Čo však určite neskončilo je lesnícky dialóg. Dialóg, ktorý musí v záujme lesníkov a lesov permanentne pokračovať. ■

A napočiatku bola - Dobšiná

Igor VISZLAI

Jeden kalendárny rok. Je to doba krátka, či dlhá? Je to čas, kedy sa veci pohnú smerom dopredu, ba niekedy aj dozadu. Z pohľadu vývoja situácie ohľadom chovu chladnokrvných koní a ich prezentácie pred širokou verejnosťou je to našťastie smer dopredu. Uznali to konca aj na našom ministerstve a vďaka neodbytnosti kolegu Ing. Jozefa Zatlukala z GR sa chov norika muránskeho typu dostal do výnosu MP SR, na základe ktorého máme nárok na dotácie na zachovanie genofondu tohto plemena na Slovensku. Nie však o tomto som chcel písať.

To, čo ma priviedlo ku klávesnici počítača je niečo iné. Pred rokom náš odštepny závod v areáli SCHK v Dobšinej zorganizoval prvé medzinárodné majstrovstvá furmanov. Zišli sa zástupcovia slovenskej ekipy, traja furmani z Čiech a dvaja z Poľska. Z pôvodne pozvaných sa zdráhali len Maďari, napriek tomu sa podujatie významnou mierou zapísalo do súťaží chladnokrvných koní vo furmanských disciplínach. Ohlas, ako u súťažiach, tak u oficiálnych predstaviteľoch chovateľov koní v jednotlivých krajinách bol nad naše očakávania a z malej iskričky sa rozohrel ohník, ktorý tlel až do 28. septembra tohto roku, kedy sa rozohrel do ohňa až navídaného. V tento deň totiž Asociace svazů chovatelů koní v Čechách otvorila priame pokračovanie toho, čo sa začalo v Dobšinej, ale na trochu inej, vyššej úrovni. Preteký už boli organizované ako Majstrovstvá Európy v kombinovanej súťaži chladnokrvných koní. Priestor na Františkovom dvore pri Kolokočve bol náležite pripravený, organizátori spolu s hlavným sponzorom - Lesmi Českej republiky - pripravili dvojdnový program, v ktorom sa striedal tvrdý súboj o sekundy a body so zábavou. Aj keď poľskí a talianski pretekári odriekli účasť v posledných dňoch pred začiatkom, naši slovenskí, českí furmani a jeden zástupca z Nemecka dali podujatiu punc medzinárodnosti. Víťazstvo z Dobšinej si zopakoval Jan Bližňák z Čiech. Peter Chobor z Pavloviec svojim druhým miestom veľmi výrazne prispel k tomu, že o slovenských furmanoch sa na kolbisku i okolo neho rozprávalo s náležitou úctou. No a Thomas Müller z Nemecka, ktorý chladnokrvné kone chová len ako svoje hobby, svojim celkovým štvrtým miestom ukázal, že aj koniček, ako sú konička, môže byť úspešný dokonca v medzinárodnom meraní sil.

Nás, organizátorov prvých Medzinárodných majstrovstiev furmanov, považovali domáci za vzácnu návštevu a ponuku, že najlepším pretekárom z každej krajiny odovzdáme väzu s logom Lesov Slovenskej republiky s uznaním privítali. Smutnejšie však vyznievali rozhovory po skončení akcie, keď sa rozoberala téma ďalšieho pokračovania tejto krátkej tradície. Pôvodným zámerom bolo, že to budú Poliaci. Tí však v Klokočve chýbali, preto určité sklamanie a skepsa. Návrhy boli napokon rôzne - Slovensko, opäť Česko, no stále je kontakt aj s Poliakmi. Ako to dopadne, ukáže čas a ešte mnoho dlhých rozhovorov. Verím však, že to, čoho začiatok bol v Dobšinej, bude mať pokračovanie ešte naďalej a dokonca aj pod názvom Majstrovstvá Európy. ■

Ing. Igor Vizslai je vedúci lesníckej výroby OZ Revúca
Foto: autor

PEFC

Pohľad z dvoch strán
na jeden certifikačný audit

Audítori „prevetrali“ lesníkov na Východe

Jozef MARKO

Audítori

Pracovníkov LS Sečovce (OZ Sobrance), LS Nižná Slaná (OZ Rožňava) a LS Vechec (OZ Vranov) začiatkom októbra dôkladne „prevetrali“ audítorské tímy. Na týchto lesných správach a okrem nich ešte na ďalších štátnych a neštátnych lesníckych subjektoch vykonával audit systému TUOL podľa Slovenského systému certifikácie lesov SFC certifikačný orgán systému kvality (COSJ) spoločnosti TUV SÚD Slovakia, s.r.o. prostredníctvom vedúcich audítorov a technických expertov na vybranej vzorke v rozsahu desiatich percent z celkového počtu všetkých užívateľov so zohľadnením výmery jednotlivých subjektov, ktorí sa zúčastnili na regionálnej certifikácii regiónu Východ.

Lesník nemohol byť na každej zo spomenutých LS a tak sme si vybrali LS Sečovce, ktorej pracovníci podľa slov vedúceho lesníckej výroby OZ Sobrance Ing. Jozefa Staška sami prejavili záujem prejsť certifikačným auditom. A čo všetko vlastne museli podstúpiť, aby získali pre svoj závod právo hrdiť sa logom PEFC na svojich produktoch? Na to sme sa opýtali Ing. Róberta Gombárika, člena jedného z audítorských tímov, ktorý viedol Ing. Marián Harčarik.

- Počas štyroch dní auditu sme posudzovali systém kvality žiadateľa o regionálnu certifikáciu na LS Sečovce a LS Vechec, ktoré tvorili zdokumentované postupy tvoriace dôkaz o zavedenom systéme kvality. Preverovali sme 6 kritérií, 38 indikátorov a 135 užívateľov na každej LS. Na posudzovanie nám pracovníci LS predložili kompletnú dokumentáciu. Z veľkého množstva dokumentov spomeniem napríklad prehľad vykonaných hospodárskych opatrení podľa LHP, zaznamenanie zmien predpisov v LHP, údaje o vlastníckych vzťahoch...

Niektoré odevidované hospodárske opatrenia sme si boli následne preveriť aj v teréne. Prešli sme niekoľko porastov v rôznych vekových triedach napr.: porasty s vykonaným prvým zalesnením, prerezávkové porasty, porasty s vykonanou ťažbou VU do 50 a nad 50 rokov, kde sme preverovali vyznačenie ťažby ošetrovanie stromov po ťažbe. V porastoch s plánovaným dorubom sme sa presvedčili, že prevádzka zabezpečuje minimálny podiel prirodzenej obnovy po vykonaní zásahu a vo väčšine prípadoch je tento podiel oveľa vyšší. Takisto po presvetlení porastov zostávajúce jedince boli ošetrované predpísaným prí-

pravkom. Z iných činností spomeniem údržbu LCS, vyznačenie hraníc LC, ktoré majú LESY SR, š.p. v prenájme.

Preverované bola taktiež dokumentácia BOZP, PO, možnosť zamestnancov zúčastňovať sa na vzdelávacích programoch a tak isto prostriedky vynaložené na všetky činnosti vynaložené na činnosti uvedené v predloženej dokumentácii. Na obhospodarovanom území predložená dokumentácia korešpondovala s realitou v teréne, čo nás presvedčilo o zavedenom systéme kvality a o vysokej odbornej úrovni zamestnancov LS.

Aké sú vaše dojmy z priebehu certifikačného auditu na LS Sečovce, ak by ste mali posúdiť prístup pracovníkov LS k požiadavkám tímu audítorov, stav dokumentácie, ktorú vám predložili a mieru

odbornosti pri realizácii lesníckej činnosti na obhospodarovanom území?

- Po preverení predloženej dokumentácie a jej následnej konfrontácii v teréne nielen na LS Sečovce, ale aj na LS Vechec môžem konštatovať, že LESY SR, š.p. majú aj na individuálnej úrovni zavedený systém kvality, ktorý tvoria zdokumentované postupy. Tie nám poskytli dôkaz o tom že štátni

„Zohraté tímy LS by mali byť aj v budúcnosti veľkou devízou pre LESY SR, š.p. ako celok“

lesníci majú stanovenú politiku TUOL, že politika a postupy sú nediskriminačné a účasť v regionálnej certifikácii je umožnená všetkým vlastníkom a užívateľom, že hospodárenie vlastníkov a užívateľov je posudzované podľa kritérií uvedených v dokumentácii Slovenského systému certifikácie a že je zabezpečená dostupnosť potrebných informačných zdrojov.

Prístup zamestnancov bol na vysokej profesionálnej úrovni, čo bolo vidieť hlavne z prehľadne usporiadanej a vedenej preverovanej dokumentácie, a v pohotovej reakcii zamestnancov na požiadavky audítorov. V predmetnej problematike mali naozaj veľmi dobrý prehľad a bolo vidieť aj veľmi dobrú spoluprácu v pracovnom kolektíve. Treba povedať, že o obhospodarované územia sa starajú pracovníci, ktorých odbornosť je na veľmi vysokej úrovni. Sympatické bolo ich zanietenie pre realizáciu hospodárskych činností, ale aj riešenie služobných povinností k návštevníkom lesov, ktoré sme videli priamo v teréne.

Podľa môjho názoru pred-

Vedúci LS Sečovce Ing. Girman

stavuje práca týchto zamestnancov na tomto stupni riadenia istý druh životného štýlu a sebarealizácie vo svojom obore. Výsledky ich hospodárskej činnosti je vidieť až po dlhých rokoch a tak stabilizácia pracovných miest na tomto stupni riadenia a zohraté tímy LS by mali byť aj v budúcnosti veľkou devízou pre LESY SR, š.p. ako celok. Dva pracovné kolektívy a ich činnosť, ktorú sme mali možnosť spoznať, zanechala v tíme auditorov krásne dojmy.

„V komisii bola vysoká objektivnosť pri posudzovaní kontrolovaných vecí“

Vedúcim LS Sečovce, ktorá hospodári na 7500 ha (po reorganizácii lesnickej prevádzky by mala obhospodarovať 4 800 ha v štruktúre vedúci LS, dvaja technici a piati lesníci) a ťažbu plánovanú na tento rok má v objeme 15 700 m³, je Ing. Ján Girman, st. Nie je bez zaujímavosti, že prácu sečovským štátnym lesníkom sťažuje prestriekaná drevná hmota v Slánskych vrchoch ako pozostatok bojov na Dargove počas II. svetovej vojny, ale aj nedostatok kvalitných dodávateľov prác v pestovnej i ťažbovej činnosti. Opýtali sme sa ho, ako im „sťažili“ prácu počas certifikačného auditu auditori, ved už počas kontroly dokumentácie komentovali ich postup lesníci z LS ako pomerne podrobný:

- **Ak sme hodnotili audit písomnej dokumentácie ako dosť podrobný, obdobne môžeme hodnotiť aj vonkajšiu časť auditu. Členovia komisie dôkladne kontrolovali vonkajšie pracoviská a ich pozornosti neušli aj niektoré detaily v lesných porastoch, pozemných komunikáciách, prípadne vodných tokoch. Stav v lesných porastoch porovnávali s príslušnou písomnou dokumentáciou, pričom kontrolovali aj niektoré nadväznosti.**

Prekvapil alebo zaskočil vás a vašich kolegov nejaký moment z priebehu dvojdného certifikačného auditu?

- **Napriek skutočnosti, že sme nevedeli, čo od nás budú členovia komisie vyžadovať, neboli sme rozsahom ani obsahom kontroly prekvapení. Po vykonaní auditu môžeme konštatovať, že v komisii bola vysoká objektivnosť pri posudzovaní kontrolovaných vecí.**

VYHODNOTENIE

Dva týždne po ukončení „terénnej“ časti certifikačného auditu sa uskutočnilo v Banskej Bystrici jeho vyhodnotenie za účasti všetkých vedúcich auditorských tímov a auditorov. Verdikt, ktorý tlmočil rozvojovo – technickému riaditeľovi š.p. LESY SR Ing. Jánovi Štefánikovi a ďalším zástupcom podniku Mgr. Branislav Dubovský, potešil. **„Budeme odporúčať udelenie certifikátu!“** Na druhej strane v hodnotení auditorov je stále dosť odporúčaní, ktoré bude potrebné zapracovať do lesnickej praxe. Kolegovia na lesných správach napríklad neboli oboznámení so stavom lesného hospodárstva v danom regióne, s politikou a cieľmi podniku, nedokázali okomentovať previazanosť lesníckych činností, ktoré vykonávajú, na ciele podniku. Nikto ale nespochybnil, že ich vykonávajú na vysokej odbornej úrovni. A to je základ, na ktorom sa dá stavať. ■

O treťom lesníckom dni v Národnom parku Slovenský raj

Lesníci a ochranári si vymenili názory

Pavel MIKLUŠ

LESY SR, š.p., Odštepny závod Prešov a Správa Národného parku Slovenský raj zorganizovali 21. septembra 2007 už 3. lesnícky deň pre lesných hospodárov, vlastníkov a užívateľov lesa venovaný obhospodarovaniu lesov v chránených územiach. Tento seminár sa uskutočnil v rámci projektu LIFE pod názvom Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj. Témou spoločného seminára pracovníkov lesnickej praxe a ochrany prírody bola odborná diskusia k problematike prírode blízkeho obhospodarovania lesov v biotopoch európskeho významu /NATURA 2000/. Lesnícky deň sa uskutočnil na LS Poprad, LHC Hrabušice, lokalita Birošová.

Lektorom podujatia bol Ing. Ivor Rizman z Ústavu lesných zdrojov a informatiky NLC. Podujatie otvoril Ing. Bedřich Hájek riaditeľ RCOP a S-NP Slovenský raj, Ing. Ján Štefánik, rozvojovo-technický riaditeľ š.p. LESY SR a Ing. Miroslav Lelák, riaditeľ OZ Prešov. Po úvodnom stretnutí a privítaní účastníkov sa uskutočnila prezentácia odborných názorov účastníkov seminára priamo v teréne. Na konkrétnych prípadoch boli diskutované riešenia obhospodarovania lesov, pri ktorých by mohli byť rešpektované požiadavky všetkých zúčastnených strán t.j. tak, aby takéto porasty boli schopné plniť pri trvalom uplatňovaní jemnejších hospodárskych spôsobov produkčnú, environmentálnu a ochrannú funkciu. Lokalita Birošová nebola vybraná náhodne, ale z dôvodu, že má ambíciu stať sa objektom Pro Silva v Slovenskom raji.

OZ Prešov má v súčasnosti zriadených 5 objektov Pro Silva na výmere 1364 ha, v návrhu na zriadenie má ďalšie 3 objekty na výmere 569 ha. Dúfame, že aj v budúcnosti bude pokračovať spoločná diskusia obhospodarovateľov lesov a ochrany prírody pri hľadaní optimálnych riešení obhospodarovania lesov v chránených územiach trvalo udržateľným spôsobom pri rešpektovaní aj ich produkčných funkcií. ■

Ing. Pavel Mikluš je vedúci lesnickej výroby OZ Prešov

Výstava Drevo + Les 2007

Peter GOGOLA

V štvrtý októbrový týždeň sa výstavisko Agrokomplex v Nitre na štyri dni zmenilo na „slovenskú lesnícku Mekku“ – v dňoch 23. až 26. 10. bolo totiž dejiskom celoštátnej drevársko – lesníckej výstavy.

Tohtoročná výstava Drevo + Les okrem prezentácie lesníctva a drevárskych firiem bola prvým ročníkom medzinárodného veľtrhu poľnohospodárskej techniky Agrosalón. Aj vďaka tomu bola plocha uprostred výstaviska zaplnená traktormi, kombajnmi a ďalšou poľnohospodárskou technikou. Tým sa podiel lesníckej časti výstavy voči strojárskym výrobkom dosť výrazne zredukoval, ale na druhej strane bol Agrosalón magnetom, ktorý pritiahol pozornosť a prilákal ďalších záujemcov.

Ťažisko lesníckej expozície sa (tak ako po minulé roky) nachádzalo v pavilóne F. Tu sa nachádzali dve „sesterské“ expozície - š.p. LESY SR a Národné lesnícke centrum (NLC), a v ich tesnej blízkosti expozícia Štátnych lesov TANAPu. Okrem toho sa na ploche pred pavilónom F nachádzali už tradične „mašiny“ z Odštepňového závodu lesnej techniky, vysoko esteticky upravená expozícia Semenolesu, ponúkajúca sadenice okrasných drevín, stánok Pracoviska obchodnej prevádzky a neodmysliteľné koníky - muránske noríky z revúckeho odštepňového závodu š.p. LESY SR.

Organizácia odborného lesníckeho programu výstavy bola „pod taktovkou“ NLC, avšak s príspevom špecialistov zo š.p. LESY SR a ŠL TANAPu. V prvý deň výstavy sa uskutočnil krst Zeleného kalendára 2008. Po ňom nasledovala odborná prednáška „Význam a funkcie lesa pre spoločnosť“ pre študentov nitrianskych stredných škôl v podaní Vladimíra Čabouna z Lesníckeho výskumného ústavu

NLC Zvolen. V popoludňajších hodinách bol prezentovaný Plán rozvoja vidieka na obdobie 2007- 2013, prezentujúcim bol Drahoš Brezula z MP SR.

V druhý deň výstavy, v stredu 24. októbra, bol hlavným bodom programu workshop „Novodobé odumieranie smrečín“ v gescii riaditeľa Lesníckeho výskumného ústavu NLC Milana Zúbrika a riaditeľa ŠL TANAPu Petra Líšku. S prezentáciou vystúpil vedúci Odboru usmerňovania lesníckych činností š.p. LESY SR Ján Švančara. Problematiku podkôrneho hmyzu v Tatrách prezentoval Ján Ferenčík zo ŠL TANAPu, projekt revitalizácie v Tatrách 3 roky po kalamite predstavil Jaroslav Jankovič z NLC a Ján Marhefka zo ŠL TANAP-u.

Tretí deň výstavy, štvrtok 25. október, bol venovaný

téme pestovania rýchlorastúcich porastov na energetické účely. Aktuálne poznatky o tejto problematike prezentovali Milan Oravec z NLC, Ladislav Varga a Ján Farkaš zo š.p. LESY SR. Popoludňajší program bol zameraný na fotogrametriu ako moderný nástroj lesníckeho mapovania. O problematike hovoril riaditeľ Ústavu lesných zdrojov a informatiky NLC Igor Morong a pracovníci tohto ústavu Ľuboš Halvoň a Jozef Dobias. V tento deň sa uskutočnil aj odborný seminár o certifikácii podľa schémy FSC, na ktorom boli prezentované skúsenosti z certifikácie Mestských lesov v Bratislave a testovania národného štandardu FSC.

Piatok, posledný deň výstavy, bol už tradične venovaný deťom nitrianskych základných škôl. Lesní pedagógovia pripravili program, ktorý spoľahlivo zaberá a najmä revúcki kolegovia, ktorí

prinesli „polotovary“ na výrobu vtáčích búdok, si získali priazeň detí, i keď počasia nebolo ich ornitologickému snaženiu príliš naklonené.

Výstava Drevo + Les 2007 priniesla hodnotné podnety, bola platformou pre výmenu skúseností i príležitosťou pre nadviazanie a utuženie kontaktov. I keď – a túto otáz-

ku si zrejme položili viacerí návštevníci, hlavne lesníci – stojí za úvahu, či má zmysel organizovať lesnícku výstavu každý rok.

Odpoveď na túto otázku ponechávam na čitateľa. ■

Drevo – 2. medzinárodná výstava materiálov a technológií pre drevospracujúci a nábytkársky priemysel a Les – 10. medzinárodná lesnícka výstava na výstavisku Agrokomplex v Nitre úspešne skončili. Svoje produkty odprezentovalo 160 vystavovateľov na celkovej výstavnej ploche 15,000 m².

V rovnakom termíne sa konala i špecializovaná výstava Agrosalón, ktorá v Nitre zažila svoju premiéru. Zúčastnilo sa jej 71 firiem v oblasti poľnohospodárskej techniky a mechanizácie na celkovej výstavnej ploche 12 504 m².

Pútavé exponáty mohli vidieť návštevníci aj v expozíciách celoslovenskej súťaže O najkrajšie jablko a Jablko roka.

Podujatia navštívilo 20 750 návštevníkov.

Ing. Marek Baluška
Manažér komunikácie a PR
Agrokomplex - Výstavníctvo
Nitra

TIP VÝSTAVY

Kolesový traktor so špičkovými parametrami a dômyselným lanovým systémom už pracuje v lesných porastoch na Slovensku, zatiaľ vo farbách dodávateľskej firmy. Ak osvedčí svoj potenciál, má šancu objaviť sa i medzi špeciálnou technikou OZLT.

ANTITIP VÝSTAVY

X-tý pokus inovovať ruské terénne vozidlo, ktorého nespoľahlivosť sa už stala legendárnou. Lesníci by ocenili modernejšie vozidlo, ktoré by si zachovalo priaznivú cenu, vysokú priechodnosť svojho predchodcu a zároveň poskytl vo vyšší štandard. I keď manuál v azbuke by mohol byť pre mladšiu generáciu problémom. Хорошо? Понимаете?

Medzinárodná lesnícka výstava Austrofoma 2007 Rakúsko – Heiligenkreuz

Peter FEDOR

Dňa 9.-11.októbra 2007, sme sa na pozvanie firmy VEGETATIO, ktorá je náš dlhodobý obchodný partner (vykonáva u nás opravy lesnej dopravnej siete pomocou nových progresívnych technológií), zúčastnili na Medzinárodnej lesníckej výstave Austrofoma 2007 v Rakúsku. Dňa 9.10., sme sa dostavili do priestorov firmy VEGETATIO v Dolnej Ždani, kde sme mali krátku prezentáciu o činnosti firmy. Potom sme pokračovali do Modry, kde sme ostali aj cez noc. Večer nás čakala ďalšia prezentácia firmy Cez Les o výstavbe, oprave a údržbe LDS. Nasledovala diskusia s odborníkmi na problémy výstavby a opravy LDS, kde vystúpil aj doc. Dvorščák z Lesníckej fakulty TU Zvolen, vedúci katedry lesných stavieb a meliorácií. Na druhý deň sme skoro ráno vyrazili do Rakúska. V nevelkom mestečku Heiligenkreuz asi 40 km od Viedne, v cirkevnom opátstve, čo naznačoval aj charakter tohto mestečka, sa konala výstava. Výstava bola v priestoroch opátstva, konala sa v lese nad opátstvom. Cel-

ková trasa cesty, ktorá predstavovala cca 6,0 km bola v teréne /lesný porast/ s 52 stanovišťami. Na jednotlivých stanovištiach zahraničné lesnícke firmy predstavovali svoje výrobky a stroje. Výstaviisko bolo rozdelené na jednotlivé sektory. Na začiatku trasy boli lesnícke pomôcky pri práci v lese, ochranné pomôcky, oblečenie a obuv pri ťažbe dreva, poľovnícke a lesnícke oblečenie a obuv. Ďalší sektor predstavoval lesné škôľkarstvo, jednak pestovanie, ochrana, obrana a pod. V ďalšom sektore sa nachádzali motorové pily svetovej značky spolu z jednotlivými príslušenstvami a nadstavbami na ne. Ako lesný pedagóg som si nemohol nevšimnúť sektor rakúskeho, respektíve nemeckého lesníckeho školstva a lesnej pedagogiky s jednotlivými pomôckami a materiálom podobným nášmu. Lesná pedagogika sa vlastne vyvinula v zahraničí, no nasledujeme ich podľa mňa slušne aj my. Ďalej cesta pokračovala k ťažkej lesnej technike. Vývoznú súpravu spolu s krátením sortimentov na požadované dĺžky a ich nakladanie a odvoz dreva aj v ťažkých terénnych podmienkach, harvestory s rôznymi nadstavbami harvestorových hlavíc, ktorý dokážu strom za niekoľko sekúnd zrezať, odvetviť, skrátiť na požadovaný sortiment a naložiť na odvoznú súpravu alebo uložiť do zverného oplena. Harvestory mali mimoriadne vysokú schopnosť zdolať náročný horský terén. Mali vynikajúcu priechodnosť terénu, akú som doteraz videl. Na ďalšom stanovisku boli stroje určené na opravu a údržbu lesnej dopravnej siete. Rozrušenie vrchnej vrstvy vozovky až do hĺbky 30-50cm, následne premiešanie a úprava frakcii lesnej vozovky pomocou vibračných kladív, pridanie cementových zmesí, vyhladenie, vibrovanie, grédrovanie, technika ktorá zmení budúcnosť opravy LDS. Výsledok bol výborný. Melioračné opatrenia, ktoré sme videli, tiež stáli za povšimnutie, ako z neúrodnej pôdy urobiť nádhernú

zelenú lúku alebo pasienok. Pri použití jednotlivej techniky v jej správnej postupnosti a nadväznosti, sa za niekoľko minút stal postupne z obnovovaného starého porastu, zalesnený mladý porast. Najprv harvester vykonal ťažbu dreva, /stínanie, odvetvenie, manipulácia dreva/, odvozná súprava drevo naložila a odviezla, melioračnými mechanizmami sa urobila dokonalá príprava pôdy /vyčistenie a príprava na zalesnenie/ a takto vzniknutá plocha sa mechanizovane zalesnila smrekovými sadenicami. Pred očami sa mi za niekoľko minút zmenil vysoký obnovovaný porast, na zalesnený mladý porast. Ďalší sektor predstavovali lesné kolesové traktory svetových značiek s nadstavbami, vlečkami, neskutočných možností. Rôzne melioračné prvky na traktory, navijaky s možnosťou vytiahnutia lana až do vzdialenosti 270m od traktora, zadné štíty a predné čelá, a o pod. Nasledovali lanovkové dopravné systémy. Od najjednoduchších, ktoré tvorili nadstavbu traktora, až po zložitú, niekoľko metrov vysokú, vybavenú aj hydraulickou rukou s harvestorovou hlaviceou. Použitie lanoviek najmä vo veľmi náročnom strmom teréne, je dnes opäť jedna z možností pri približovaní dreva. Vzhľadom na jednoduchosť montáže, prevádzky, použitia a demontáže niektorých lanoviek stúpne ich použitie v lesnom hospodárstve aj na Slovensku. Na každom z 52 stanovišť bolo čo obdivovať a učiť sa novému. Nedalo sa mi samozrejme opísať úplne všetko a podrobne, ale vývoj lesných mechanizmov a strojov, vybavenia strojného, technického a iného, ide rýchlym krokom dopredu a stále sa vyvíja. O lesníctvo a takéto výstavy v zahraničí sa zaujíma veľké množstvo ľudí rôzneho veku, čo bolo vidno aj na návštevnosti. ■

Ing. Peter Fedor je referent technickej prípravy výroby OZ Prešov
Foto: autor

Kurzy celoživotného vzdelávania pre lesníkov a poľnohospodárov

V druhej polovici roku 2007 realizujeme 11 rôznych kurzov celoživotného vzdelávania so zameraním na lesné hospodárstvo a poľnohospodárstvo. Kurzy sú akreditované Ministerstvom školstva SR a ich odbornými garantmi sú poprední experti v jednotlivých oblastiach. Financovanie kurzov je zastrešené Ministerstvom pôdohospodárstva SR prostredníctvom Pôdohospodárskej platobnej agentúry a podporené z fondov Európskej únie.

Kurzy sú financované z fondov EÚ – pre účastníkov bezplatné. Navyiac, účastníci budú mať cestovné výdavky refundované do výšky verejnej dopravy, zabezpečené bezplatné ubytovanie a stravovanie. Štruktúra aj rozsah môže byť aktualizovaná.

NAŠE KURZY CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA NA ROK 2007.

1. Integrované ťažbovo dopravné technológie v lesníctve - technika a technológia v zmenených spoločenských a ekonomických podmienkach

● 20.11.- 23.11.2007 (4-dňový kurz)

Spolufinancované z fondov Európskej únie.

Integrované ťažbovo dopravné technológie v lesníctve - technika a technológia v zmenených spoločenských a ekonomických podmienkach. Cieľom je priblížiť najnovšie technológie v oblasti lesnej ťažby napr. viacoperačných strojov v lesníctve a pripraviť ich na prevádzku takýchto integrovaných technológií ťažby dreva. Súčasťou kurzu je aj exkurzia.

Finančná a organizačná stabilizácia podniku. Cieľom kurzu je zvýšiť odbornú úroveň podnikateľov a manažérov podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve poskytnutím potrebných vedomostí a znalostí v oblasti ekonomiky a riadenia poľnohospodárskych a lesných podnikov.

Právne a ekonomické podmienky podnikania. Cieľom je osvojiť si vedomosti v oblasti podnikania, financovania podnikov, a prípravy podnikateľských projektov, založenie podniku, získanie a precvičenie základných podnikateľských schopností, zís-

ADRESA

Centrum ďalšieho vzdelávania Technickej univerzity vo Zvolene, T. G. Masaryka 24, 960 01 Zvolen

Info a registrácia na: www.eurokurzy.sk

Kontakt: tel./fax: 045/ 5206 519, e-mail: sop@vsl.d.tuzvo.sk

2. Finančná a organizačná stabilizácia podniku

● 08.-09.11 a 15.-16.11.2007 (4-dňový kurz 2 x 2 dni)

3. Právne a ekonomické podmienky podnikania

● 19.11.-21.11.2007 (3-dňový kurz)

4. Vplyv štruktúry porastov a pestovných opatrení na zníženie rizika pôdnej erózie

● 05.11-08.11.2007 (4-dňový kurz)

5. Tvorba projektov v lesnom hospodárstve v súlade s programovými dokumentmi na Slovensku

● 24.10.-26.10.2007 (3-dňový kurz)

6. Tvorba projektov zalesňovania poľnohospodárskej pôdy

● 27.11-30.11.2007 (4-dňový kurz)

7. Pestovanie listnatých lesov s prihliadnutím na hodnotovú prírastkovú produkciu

● 24.10.-26.10.2007 (3-dňový kurz)

● 14.11.-16.11.2007 (3-dňový kurz)

8. Výberkový hospodársky spôsob a výberkové lesy

● 07.-09.11.2007 (3-dňový kurz)

9. Agroenvironmentálne opatrenia v poľnohospodárstve

● 28.11.-30.11.2007 (3-dňový kurz)

10. Trvalodržateľné využitie biomasy

● 29.-31.10.2007 (3-dňový kurz)

● 26.-28.11.2007 (3-dňový kurz)

11. Diverzifikácia činností na vidieku

● 12.11.-14.11.2007 (3-dňový kurz)

● 03.12.-05.12.2007 (3-dňový kurz)

CIELOVÉ SKUPINY:

● zamestnanci lesného hospodárstva, vlastníci a užívatelia lesov,

● zamestnanci poľnohospodárstva, vlastníci a užívatelia poľnohospodárskej pôdy.

Výberkové lesy

Technická univerzita vo Zvolene

Prednáška

s dôrazom na ochranu životného prostredia. Kurz rovnako umožní absolventom nadobudnúť základné vedomosti a zručnosti pre tvorbu takýchto projektov.

Tvorba projektov zalesňovania poľnohospodárskej pôdy. Cieľom kurzu je poskytnúť základný súbor poznatkov legislatívneho rámca a praktických skúseností o zalesňovaní poľnohospodárskej pôdy, zakladaní intenzívnych kultúr pre produkciu biomasy, o vypracovaní kompletného projektu zalesňovania vrátane potrebnej technickej a ekonomickej dokumentácie. Súčasťou kurzu je aj exkurzia.

Pestovanie listnatých lesov s prihliadnutím na hodnotovú prírastkovú produkciu. Cieľom je zrationalizovať systém pestovných opatrení pri formovaní štruktúry listnatých porastov s cieľom zvýšiť ich hodnotovú produkciu, zvýšiť ekonomický efekt a zabezpečiť ich trvalo udržateľný rozvoj. Súčasťou kurzu sú aj praktické cvičenia.

Výberkový hospodársky spôsob a výberkové lesy. Cieľom sú praktické skúsenosti pri realizácii výberkovej prebieryky a výberkového rubu s cieľom optimalizácie výberkovej štruktúry ihličnatých porastov. Súčasťou kurzu sú aj praktické cvičenia.

Agroenvironmentálne opatrenia v poľnohospodárstve. Cieľom je odovzdávanie praktických poznatkov, skúseností a podmienok pre agro-environmentálne opatrenia (AEO) v hospodárskej praxi. Súčasťou kurzu je aj exkurzia.

Trvalodržateľné využitie biomasy. Cieľom je vysvetliť možnosti získavania, spracovania a energetického využitia biomasy v poľnohospodárstve a lesníctve na Slovensku. Súčasťou kurzu je aj exkurzia.

Diverzifikácia činností na vidieku. Cieľom je priblížiť súčasné možnosti diverzifikácie činností na vidieku jej perspektívy, ako konkrétne riešenia ponúkame využitie biomasy a rozvoj vidieckeho turizmu. Súčasťou kurzu je aj exkurzia. ■

Smutný pohľad na šumavské lesy

Šumavská apokalypsa

Lesnícke postrehy zo semináru v NP Šumava **Je zelená strecha Európy skutočne zelená?**

Lesy na Šumave

Ján ŠVANČARA

V septembri tohto roka sa pod odbornou garanciou Ministerstva zemědělství ČR uskutočnil seminár „ŠUMAVA – ZELENÁ STRECHA EURÓPY“. Vzhľadom na prerokovávanú problematiku, jej aktuálnosť a podobnosť s podmienkami v lesoch Slovenska sa seminára zúčastnila aj štvorčlenná skupina zamestnancov š. p. LESY SR. Ústredným motívom celodenného semináru boli dva rozdielne pohľady na hospodárenie v lesoch, podrobne rozobrané podľa súčasnej platnej legislatívy, podľa odborných znalostí a skúseností, pričom boli vypočítané aj názory širokej verejnosti, samospráv dotknutých obcí a hajtmana Juhočeského kraja.

Odborné stanoviská lesníkov a právnikov jednoznačne odsúdili budovanie akejsi „divočiny“ v európskych podmienkach. Argumenty tzv. ochranárov, že „...lykožrút je prirodzeným faktorom rozpadu lesa a preto sa nemusí obmedzovať“ alebo „Hynutie lesov na Šumave nie je vážny problém, práve naopak - les sa obnovuje v prirodzenej podobe“ a pod. boli jednoznačne vyvrátené. Hynutie rozsiahlych plôch smrekových porastov je v našich zemepisných šírkach neprirodzené. Uvedomelá činnosť lesníkov – odborníkov dokáže obnovovať lesy postupne, bez ohrozenia ich existencie a udržania kvality životného prostredia.

NÁPADNÁ PODOBNOSŤ ZO SLOVENSKOM A INŠPIRATÍVNE ROZDIELY

Názorové rozdiely v chápaní existencie lesa vyváznul Friedrich Sinner, riaditeľ Správy NP Bavorský les. Jeho prejav možno najlepšie vystihuje citácia v závere jeho príspevku: „**Strážidlo lykožrúta, ktoré je v hospodárskych lesoch bezpochyby závažným hospodárskym problémom sa v neobhospodarovanom, nevyužívanom a na seba samom ponechanom lese v národnom parku prejavuje ako motor prirodzenej lesnej dynamiky a podporuje špecifickú lesnú biodiverzitu**“. Kto v súčasnosti videl NP Šumava, prípadne mal možnosť z vtáčej perspektívy zhladnúť toto kedyysi najzachovalejšie územie (pohraničné pásmo), utvorí si veľmi jednoznačný názor na tvrdenia pána Sinnera.

Uvedené poznatky z priebehu seminára sú až nápadne podobné problémom, s ktorými lesníci bojujú aj na Slovensku. Jeden veľký, podstatný rozdiel tu však existuje. Na Slovensku jednoznačne zaostávame za našim západným susedom, pretože tlak verejnej mienky, aktivity samospráv dotknutých obcí a mestčiek, ako aj samotné výstúpenie hajtmana Juhočeského kraja pána Záhradníka bolo z nášho pohľadu až neuve-

riteľne príjemným prekvapením v porovnaní so situáciou v SR. Samosprávy na čele so spomenutým hajtmanom z pozície obyvateľov takto ťažko skúšaného regiónu nielenže neustále bijú na poplach, ale cez svojich zvolených zástupcov priamo apelujú na Ministerstvo ŽP a vo vláde ČR. Ich dôvody sú veľmi jednoduché, ale o to dôraznejšie, pretože toto je komunita, ktorej sa všetky zmeny NP Šumava bytostne dotýkajú. Nielen v oblasti kvality životného prostredia, bezpečnosti (smrteľný úraz pod spadnutým suchým stromom), ale aj v ekonomike celej krajiny, turistiky, návštevnosti a podobne. Druhým, tiež zaujímavým postrehom, je správanie sa samotných pracovníkov NP Šumava. V prípade, že diskutujú v kolektíve viacerí zamestnanci, ich názory sa viac prikláňajú na stranu ochranárov, ak sa môžu vyjadriť jednotlivo, stávajú sa jednými z nás s rovnakými názormi ako ich prezentujú odborné kruhy...

OCHRANÁRSKA EMOCIONÁLNA DIVOČINA

V závere seminára bolo jednoznačne konštatované, že na Šumave ide o experiment, ktorý nemá v strednej Európe obdoby. Je to experiment, ktorý bol spustený v rozpore so základným vedeckým princípom – princípom predbežnej opatrnosti. Rozhodujúci bude fakt, či o budúcnosti Šumavy budú rozhodovať politici, sledujúci svoje politické ciele alebo odborníci na základe vedeckých poznatkov a skúseností.

Záverečné slová a samozrejme aj zásadná otázka, ako sa bude vyvíjať situácia na Slovensku, ostáva nezodpovedaná. Je nesporné a tvrdia to naslovovzatí odborníci v tejto problematike, že bezzásahový režim, budovanie akejsi „divočiny“ v súčasných podmienkach strednej Európy vedie k dlhodobému zhoršeniu životného prostredia, k ohrozeniu kvality života a v neposlednom rade aj zničeniu toho, čo sa tak vehementne snažíme zachrániť. Cesta k úspechu môže

byť len cestou spoločnej spolupráce na základe vedeckých poznatkov a dlhodobých skúseností. Experimentovanie s autoregulačnou schopnosťou prírody je možné len za predpokladu oveľa menšej rozlohy bezzásahového územia, čo najdokonalejšej izolácie takto chránených lokalít a pri jednoznačne stanovenej a legislatívno-právne ošetrenej zodpovednosti.

Ing. Ján Švančara je vedúcim Odboru usmerňovania lesníckych činností š.p. LESY SR
Foto: autor

- V Nemecku je 14 národných parkov, ale len v troch sa uplatňuje bezzásahový režim (Bavorský les, Berchtesgaden a Jasmund)
- Pojem „divočina“ bol prevzatý z chápania divočiny v zmysle voľnej, nespútananej prírody na rozsiahlych, nedotknutých územiach severnej Ameriky a Kanady. Divočina v chápaní pána Sinnera je niečo subjektívne, osobné, niečo, čo nemá s pôvodom tohto pojmu nič spoločné. Dôkazom toho je aj odpoveď p. Sinnera na otázku, ktorá zaznela v tom zmysle, že keď divočina, tak so všetkým, teda napr. aj s medvedom, načo pán Sinner jednoznačne odpovedal kategorickým „nein“. Z tohto vyplýva aj názov pre takto chápanú divočinu ako divočina emocionálna, ktorú na seminári prezentoval Prof. Ing. Radomír Mrkva, CSc. z LDF MZLU v Brne. Komu a na čo bude slúžiť takáto „divočina“ sa môžeme len domnievať.
- Úryvky z referátu DI Mag. Johanes Josef Wohlmacher, lesmajster Lesná správa kláštora Schlägl v Rakúsku: „Je paradoxom ochrancov prírody, keď všetko, čo chceme postaviť pod totálnu ochranu musí byť najskôr samotnou prírodou zničené, aby sa to stalo opäť prirodzeným“.
- „I v hospodárskom lese môžeme doceliť prostredníctvom cielených opatrení prírode blízku štruktúru lesa a ani k tomu nepotrebujeme lykožrúta“.
- Adolf Huger – Občianske hnutie pre ochranu Bavorského lesa: „Skutočne nemožno nazvať ochranu prírody to, čo vedie k jej poškodeniu. Celý horský les medzi Roklanom a Luzným, niekdajší klenot Európy, je jedna pustatina s mŕtvym lesom. Úsmevne potom pôsobí vyjadrenie p. Sinnera: „Lykožrút má tiež právo žiť“. Nemajú náhodou toto právo tiež stromy? Kto je dôležitejší, krátko žijúci lesný škodca alebo storočný lesný ekosystém?“ ■

Keď sa Ing. Pepicha pýtam, ako a kde začína v lesníckej prevádzke, hovorí, že vníma ako začiatok jeho práce v lese letné brigády, na ktoré začal chodiť od siedmej triedy základnej školy. Najskôr na mesiac a potom - ako starší žiak a študent - na celé dva mesiace. Profesionálny lesnícky život odštartoval na Lesnej správe Dobroč. Po niekoľkých mesiacoch ho vedenie závodu „vytiahlo“ na ústredie OZ, kde vchopil do ekonomiky ako plánovač. Toto obdobie bolo podľa jeho slov pre neho veľmi ťažké, ale ako najťažšie hodnotí roky 1996 – 1998, počas ktorých na poste vedúceho Lesnej správy Osrblie koordinoval spracovanie takmer 400 000 m³ kalamitnej hmoty. Zároveň však považuje celé obdobie na pozícii správcu LS Osrblie od roku 1992 až do roku 2004 za najkrajšie vo svojom živote. **„Neviem, či ešte prežijem také pekné časy a hovorím to aj napriek tomu, že zahŕňali už spomínané roky, v ktorých sme sa museli popasovať s veľkou vetrovou kalamitou. Koho však baví lesníctvo a inklinuje k vzťahu les - ekonomika - ekológia v celom komplexe lesníckych činností, tak mu jednoznačne odporúčam, aby začínal pracovať na lesnej správe. V dobrom ho to poznačí na celý produktívny lesnícky život. Ja som mal s kolegami práve vďaka kalamite to šťastie, že sme mohli dokázať pri jej zvládnutí, čo v nás je. Najdôležitejšie pre nás bolo, že sme vtedy mali podporu všetkých, od vedenia podniku a závodu, až po úrady životného prostredia a lesné úrady. Na kohokolvek sme sa obrátili, všetci pomohli. Jeden cieľ bolo cítiť z každého človeka, ktorý mohol prispieť k zvládnutiu kalamity, k obnove kalamitných porastov a vstúpil do tohto procesu. Neporovnateľne jednoduchšie ako v súčasnosti boli napríklad rokovania so zástupcami orgánov štátnej správy ochrany prírody. Aj vďaka týmto podmienkam a napriek všetkým ťažkostiam a problémom, ktoré si vyžadovali operatívne rozhodnutia, prijímané niekedy z hodiny na hodinu, z minúty na minútu, sme spoločne dokázali, že ak je ponechaná práca v lese a pre les na lesníkov, na to, aby využili všetky svoje poznatky a skúsenosti, výsledok ich práce musí byť a je dobrý.“**

MLADÍ NIE SÚ O NIČ HORŠÍ, AK NIE LEPŠÍ AKO SME BOLI MY

Napadá mi určitá analógia zložitej situácie, v akej sa ocitli lesníci na OZ Čierny Balog kvôli kalamite pred viac ako desiatimi rokmi so situáciou, v akej sa ocitáme my lesníci v rámci podniku dnes. Je rovnako komplikovaná, ak nie komplikovanejšia, kvôli tlaku ochrancov prírody zvonka a zvnútra preto, že opäť raz prechádza podnik, z a v o d y

Vedúci lesníckej výroby OZ Čierny Balog Ing. Miroslav PEPICH

Zbavme lesníkov stresu!

Jozef MARKO

Aj keď sa narodil v Trenčíne a nepochádza z lesníckej rodiny, korene z otcovej strany má od narodenia pevne zakotvené v lesoch v okolí Čierneho Balogu. Najväčší vplyv na jeho rozhodnutie stať sa lesníkom mal starý otec, lesný robotník – faktor telom aj dušou, ktorý mu vstiepoval lásku k lesom a záujem o lesnícku profesiu už v detstve, kedy chlapec z Považia trávil u starých rodičov každé prázdniny. Po presťahovaní sa rodiny do Brezna a ukončení lesníckej fakulty pri výbere svojho budúceho pôsobiska Ing. Miroslav PEPICH nezaváhal ani sekundu. Jeho voľba padla automaticky a prirodzene na vtedajší Lesný závod Čierny Balog, na ktorom pôsobí od roku 1985 až dodnes. V súčasnosti na pozícii vedúceho lesníckej výroby.

a správy jednou z mnohých organizačných zmien. Vtedy sa vedeli lesníci zomknúť v mene jedného cieľa a tak sa pýtam Ing. Pepicha, či to dokážu aj v súčasnosti? **„Z môjho pohľadu sú dnes vzťahy iné ako vtedy, ale je to dané celospoločenskou atmosférou a vývojom za ostatné roky. Keď sa vraciam v spomienkach do vtedajších čias, tak musím povedať, že na lesnej správe sme na 90 percent rozoberali pracovné záležitosti. Hovorili sme o tom, čo nás trápi a čo treba robiť. Možno iba desať percent sme venovali nejakým bočným vplyvom a vonkajším okolnostiam.“**

Diskutujeme ďalej o tom, ako sa za roky pôsobenia Ing. Pepicha v lesníckej praxi vyvíja vzťah lesníkov k svojej práci, ich odborná úroveň, úroveň riadenia na OZ a GR. **„Mladší kolegovia nie sú odborne o nič horší, ak nie lepší, ako sme boli v ich veku my. Naopak, staršia a stredná generácia lesníkov musí tých mladých dobiehať napríklad v počítačových zručnostiach. Problém však vidím v tom, že mladým kolegom dnes chýba viac chuti a motivácie, čo sa ale do určitej miery odvíja od toho, o čom som už hovoril. Čo sa týka generálneho riaditeľstva, stále si myslím, že jeho úloha by mala byť iná, aká je dnes. Malo by byť stupňom riadenia, na ktorom sa rozhoduje o ďalšom smerovaní podniku a nie o tom, čo budeme v ktorom poraste robiť. Vo vzťahu k zárodom očakávame zo strany vedenia väčšiu dôveru a viac kompetencií. Aj zmenu filozofie tvorby metodických pokynov a smerníc, ktoré nás majú metodicky usmerňovať, upozorňovať nás na legislatívne zmeny a nie zahľadovať papierovou agendou a zošňurovať nás tak, že každý náš krok a rozhodnutie musí byť schválené v Banskej Bystrici.“**

VYTVORIŤ PODMIENKY NA ÚROVNI DOBY

Ing. Pepich upozorňuje na škodlivosť príliš veľkého počtu školení, na pretrvávajúce problémy s implementáciou nového informačného systému a súvisiacich programov. Výsledkom je podľa neho neustály stres, v ktorom lesníci neustále žijú. V strese robia svoju prácu, v strese chodia na školenia, v strese sa vracajú na pracoviská,

pretože nevedia, čo ich čaká. Pýtam sa ho teda, čo je nielen z pohľadu celopodnikového, ale možno aj celoslovenského najdôležitejšie urobiť, aby sa lesnícka profesia stala pre mladých znovu atraktívnou, spoločensky uznávanou a rešpektovanou aj slovenskými politikmi? **„Veľmi ťažká otázka. Veľakrát som sa nad ňou aj sám zamýšľal. Priznám sa, že cítim veľkú obavu z toho, či sa nám podarí nájsť plnohodnotnú náhradu za nás, starších lesníkov. V prípade vysokoškolsky vzdelaných lesných inžinierov to nie je vážny problém, ale stredoškôľakov s odborným lesníckym vzdelaním na klasické lesnícke posty, ochotných rozšíriť naše rady, je čoraz menej. Myslím si, že v kontexte s touto dobou musíme vytvoriť mladým ľuďom zodpovedajúce podmienky, ktoré sú dnes v našej spoločnosti štandardom. V bývaní, vo vytvorení rodinného zázemia, vo finančnom ohodnotení, v stabilite pracovného zaradenia, v technickom vybavení. Skrátka vo všetkých aspektoch. Ak sa nám to nepodarí, tak nemáme šancu dosiahnuť ciele, o ktorých ste hovorili. Všetko to, čo som už spomenul a čo negatívne ovplyvňuje prácu súčasných lesníkov, negatívne vplyva aj na rozhodovanie mladých ľudí – potenciálnych lesníkov, či sa budú venovať tejto práci alebo nie. Verte mi, všetky tieto informácie absorbujú a vyhodnocujú si tak, že radšej uprednostnia inú, atraktívnejšiu prácu. Nechcem sa vyjadrovať k tejto otázke z celoslovenského pohľadu, pretože na našom OZ Čierny Balog je predsa len situácia špecifická tým, že 99 percent je tu kmeňových štátnych lesov, ale z pohľadu závodu môžem zodpovedne povedať, že sa snažíme o to, aby tí ľudia, ktorí k nám prídu pracovať, našli u nás čo najlepšie podmienky – na úrovni našej doby. Byty, budovy a pracovné priestory chceme dostať na takú úroveň, aby v nich mali všetko potrebné na kvalitnú prácu a kvalitný život.“**

Treba k tomu niečo dodať? Domnievam sa, že tieto múdre názory nepotrebujú ani slovkovo navyše. Potrebujú už len to, aby si ich prečítali kompetentní ľudia a minimálne sa nad nimi zamysleli. Potrebujeme to my lesníci. Potrebujeme to celý lesnícky stav. ■

Lesná pedagogika na webe

Peter GOGOLA

Potreba vytvoriť informačný nástroj a zároveň propagovať lesnú pedagogiku viedla k vzniku webovej stránky www.lesnapedagogika.sk.

Iniciatíva sa zrodila v Národnom lesníckom centre - Ústave lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen, ktoré je metodickým a organizačným garantom rozvoja lesnej pedagogiky. Autorkami projektu webovej stránky sú Ing. Ľudmila Marušáková, Ing. Jana Lehocá, Ing. Andrea Melcerová a Ing. Marcel Dubec.

Stránka má jednoduchý, oku lahodiaci dizajn a prehľadné menu. Obsahuje informácie o cieľoch lesnej pedagogiky, o aktivitách, poskytuje dôležité kontakty a zahŕňa i pomerne bohatú fotogalériu. Samotní lesní pedagógovia môžu pomocou hesla vstúpiť do verejnej časti stránky, kde sú pre nich uložené rôzne metodické materiály, pracovné listy v elektronickej podobe a ďalšie informácie. Pre detských návštevníkov stránky je tu link na Lesné okienko, kde nájdu súťaž pre deti, ktorú organizuje NLC Zvolen.

„Dúfame, že budeme v dopĺňaní a aktualizácii informácií aktívne spolupracovať s lesnými pedagógmi. Očakávame ich záujem. Našou ambíciou je poskytnúť všetkým záujemcom z radov lesných pedagógov prostriedok na zefektívnenie ich práce“, povedala Ing. Andrea Melcerová, spoluautorka webovej stránky.

Neustále sa zvyšujúci záujem o internet, jeho dostupnosť a klesajúce ceny za pripojenie sú jasným argumentom pre rozširovanie tejto formy komunikácie. Z tohto pohľadu je vytvorenie webovej stránky pre podporu lesnej pedagogiky záslužným činom. ■

Posily

Peter GOGOLA

Pozornosť, ktorú venujú lesníci deťom a mládeži v období ostatných štyroch rokov, naberá na intenzite. Počet absolventov kurzu lesných pedagógov v radoch zamestnancov š.p. LESY SR sa priblížil k stovke. Medzi nich v novembri pribudli čerstvé posily – noví absolventi, ktorí v dňoch 8. a 9. novembra zavŕšili posledné sústredenie kurzu lesnej pedagogiky. Tí, ktorí splnili stanovené podmienky – a bola ich väčšina – prevzali v posledný deň kurzu certifikáty z rúk organizačnej vedúcej kurzu, Ing. Andrey Melcerovej z NLC. Ostatní budú mať príležitosť získať certifikát po odovzdaní záverečnej práce. Vďaka novým lesným pedagógom sa bude môcť táto forma práce s verejnosťou rozvinúť aj na tých odšepných závodoch, kde bola dosiaľ opomínanou.

Rady lesných pedagógov rozšírili: Ing. Eva Stehlová a Zuzana Šperková (OZ Beňuš), Ing. Ladislav Bihari (OZ Žilina), Ing. Dana Svetláková, Ing. Eva Bošková, Adrián Dedík, Jozef Koleda a Ing. To-

máš Krčmárík (OZ Trenčín), Michal Huľuk (OZ Revúca), Ing. Mária Hrašková (OZ Levice), Karol Florek a Tomáš Briš (OZ Námestovo), Ing. Jarmila Majerníková, Ing. Martina Bachová, Zoltán Fekete a Ing. Ján Danko (OZ Palárikovo), Ing. Mo-

nika Filipková a Ing. Jana Handrlíková (OZ Považská Bystrica), František Zbonka (OZ Topolčianky), Ing. Michal Kofira (OZ Čierny Balog), Ing. Ivana Lukašová (OZ Košice), Anna Kočišová (OZ Vranov), Pavol Fukoň a František Richtarčík (OZ Prešov). ■

Sokoliarske stretnutie

Lubo KLÚČIK

Začiatkom októbra (3 - 7.10.) sa uskutočnil 39. ročník celoslovenského stretnutia sokoliarov s medzinárodnou účasťou. Na Slovensko prišli sokoliari z deviatich štátov: Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Nemecko, Francúzsko, Anglicko, Rakúsko a Belgicko. Samozrejme najväčšie zastúpenie mali domáci - slovenskí sokoliari. Celkovo sa na stretnutí zúčastnilo 90 chovateľov dravých vtákov, ktorí priviezli so sebou orly skalné, jastraby, sokoly a kaňúre. Jedinečný zážitok si zo stretnutia odniesol aj minister pôdohospodárstva SR Miroslav Jureňa, ktorý orla skalného (váha cca 5 kg, rozpätie krídel 2,20 m) osobne „nosil“ po revíri. S kaňúrom okrúhlochovtým (harisshawk) dokonca skúšal prílety. Sokoliarom podakoval za ich činnosť, ktorá tkvie najmä v zachovávaní tradícií tejto záľuby, starej viac ako 4 tisíc rokov. **„Nelovíme pre korisť, ale pre všetko krásne pri love“** - tvrdia sokoliari a zároveň dodávajú, že sokolarstvo má perspektívu aj pri hľadaní vzťahu k prírode, najmä u mladej generácie. Každodenná komunikácia s dravcom totiž ponúka možnosť bezprostredného kontaktu s neskrotnou prírodou. Lovecký dravec totiž nikdy nebude domestikovaný v takej podobe,

ako pes alebo kôň. 39. ročník sa uskutočnil, aj vďaka ochote členov poľovníckych združení v okresoch Šaľa, Galanta a Dunajská Streda (Abrahám, Diakovce, Vlčany, Žihárec, Veľké Uľany, Čierny Brod, Vrakuň), ktorí po vzájomnej dohode so sokoliarmi poskytli svoje revíry na lov zajacov, bažantov i pytláčiacich mačiek. ■

Lubo Klúčik, redaktor
TV relácie Halali.

Kuriózná smrť srny

Peter GOGOLA

Jánom Fašangom do porastu, kde obhliadli miesto skonu a stanovili príčinu: srnu čosi vyplašilo, tá pri úniku prehliadla ostro zalomený konár, na ktorý sa doslova nabodla. Smrť nastala rýchlo, pretože hrot konára zasiahol srnu priamo do srdca. Po obhliadnutí kadáveru konštatovali, že škoda je dvojnásobná, pretože srna bola brezivá a nenarodené mláďa uhynulo v tele matky. ■

Život prináša prapodivné náhody i nehody, neraz so smutným koncom. V apríli priniesol istý turista na Lesnú správu v Slovenskej Ľupči informáciu o tom, že v poraste nad obcou Moštenica našiel na lesnej ceste uhynutú srnu. Vedúci LS Ing. Marek Krajčo sa bez zaváhania vybral spolu s OLH

O jeleňovi Mišovi, hornej hranici lesa i vzácnnej mape

Podpis zhotoviteľa

Ján MIČOVSKÝ

Pohľad z okna vlaku prechádzajúceho medzi Breznom a Margecanmi odhaľuje jeden z najkrajších krajov Slovenska. Tu nájdete aj najvyššie položenú železničnú stanicu. Nenápadný Vernár prevyšuje slávnejšiu Tatranskú Štrbu o 37 nadmorských metrov. Kto sa rozhodne vystúpiť práve na Vernári, má to už len na skok k návšteve Pustého Poľa - jednej z povestných lesníckych osád. Hoci z pohľadu urbanizmu je táto osada verná svojmu názvu, vďaka okolitým nádherným revírom sa týmto krajom raz za čas preženie aj zvučnejšia história. Poľovala tu šľachta, cár, začas i fašisti, ba prišli aj novodobejší páni. Pamätníci si určite spomenú aj na slávneho jeleňa Miša, ktorý tu roky vítal hostí. Bola to vtedy filmová hviezda. A práve tento jeleň sprevádzal mladost' troch bratov, ktorí vyrastali v tunajšej horárni. Asi neprevkapi, že keď prišiel ich čas, vydali sa všetci v otcových šľapajach. Jeden z nich je dnes vedúcim Lesnej správy na Červenej Skale, patriacej pod závod v Beňuši. Ing. Pavol IŽDINSKÝ.

...no k zaujímavým obyvateľom Pustého Poľa nepatril len jeleň Mišo. Na dvore našej horárne sa striedali srnky, medvedíky i vĺcatá. A tejto originálnej zostave dlhé roky velil náš výr. Mysleli sme si, že je to samec, no po šiestich rokoch - zniesol vajce! Vtedy boli ešte výrovky povolené. Bolo to neuveriteľné, ako dokázali rôzne vtáky na výra útočiť. Raz sa nám pri tom voľáko uvoľnil z pútok a odletel do lesa. „No, už je po našom Pubovi“, zabadákal otec. Ale nie! Puba sme našli sedieť na zemi a okolo neho v kruhu zúriivo dobiedzali desiatky strák. Bol to veľmi zvláštny pohľad. Akoby kráľ spadol z trónu a teraz mu to poddaní chcú zrátať...

A ako sa k vám vlastne dostal ten slávny Mišo?

To bol taký zvláštny príbeh. Jelienska vídávali v blízkosti svojho pracoviska pod Kráľovou Hoľou lesní robotníci, ktorí vtedy ešte chodievali do lesa na týždňovky. Motal sa okolo nich, až napokon prišiel s nimi až na Pusté Pole, kde skončil v na-

Stará coburgovská horáreň pod Kráľovou Hoľou

šej horárni. Bolo to práve v roku 1961, keď som sa narodil. Vyrastali sem teda spolu, až do roku 1973, keď Mišo zašiel vekom.

Meno Iždinský je v lesníckej brandži pomerne známe, môžeme si spresniť vašu pozíciu v rodostrome?

Otec Vladimír (1929 – 2002) rodák z Ponickéj Huty odslúžil takmer celý svoj život na Pustom Poli, kde v roku 1954 nastúpil po Béliovi Kováčovi. Jeho brata Emila budú zase mnohí pamätať ako „investičáka“ z bystrického podniku. Najstarší brat Vladimír, bývalý riaditeľ v Beňuši, dnes pracuje na tunajšej správe ako hospodár, stredný Marián nám, žiaľ, tragicky zahynul v mladom veku.

Spomínali ste Bélu Kováča. Azda len nejde o toho slávneho hájnika bulharského cára Ferdinanda Coburga?

Veru toho. Býval v horárni Smrečiny nad Vernárom. Bol to originálny človek, ktorý sa stal našim rodinným priateľom. Často s úsmevom hovorieval: „My sme nemali peniaze, ale mali sme na všetko čas. Vy máte peňazí dosť, ale nič nestíhate. Kto z nás je bohatší...?“ Pozrite na túto fotografiu – aká z nej ide pohoda. Béla hrá na harmonike, manželka uprostred pradiť a pomáha jej slúžka, vtedy to bol naozaj pán horár. Na zadnú stranu si vlastnou rukou napísal: „Ach, ach, nigdi sa nevráti pohádka mládí“.

Ten záber pôsobí trochu štylizovane...

Neverte, Béla bol naozaj pohodový človek. Bol nesmierne úslužný a pozorný najmä k ženám. Na tie spomínal vždy veľmi rád. Najmä na pani Máriu, ktorá bola prezidentkou akejsi veľkej spoločnosti. Pri pohľade na túto fotografiu - pochádza z 27. júla 1930, kedy Mária strelila na Snehovej Jame srnca - sa mu vždy tak zvláštne rozžiarili oči... Na jej zadnej strane si v roku 1990, keď už mal 93 rokov pripísal: „...za desať rokov som ju sprevádzal na sezónne poľovačky. Len krásne spomienky ostali“.

Na mladost' sa vždy spomína v dobrom...

Ási áno. Aj tá naša na Pustom Poli bola krásna. Bolo nás tam 25 detí a vyrastali sme veľmi družne. Naši rodičia si navzájom všetci pomáhali a hoci sme mali k niektorým susedom aj dva kilometre, ľudsky sme mali k sebe oveľa bližšie ako dnes tí, ktorých v bytovke delí len pätnásť centimetrová priečka, ale takmer sa nepoznajú... Na Pustom Poli nebolo veru pusto. A to aj vďaka SPD - stredisku pracujúceho dorastu, lesníckej učňovky, ktorá sídlila v tamojšej chate, dnes nášho známeho horského hotela, ktorá sa neskôr presťahovala do Kokavy a Banskej Štiavnice.

Musí to byť dobrý pocit pokračovať v tomto povestnom kraji v otcovom diele...

Je, a to aj napriek tomu, že sa pomínuli nielen pokojné časy Bélu Kováča, ale i nášho otca. Voľakedy patrilo medzi ich dôležité úlohy uloviť pod Kráľovou Hoľou hlucháňa, dnes treba skôr rozmýšľať ako zachrániť pod tým istým vrchom hornú hranicu lesa. Je mi smutno, keď niekedy nemôžeme robiť to, čo je pre les najlepšie. Ochránari by mali veru pozornejšie sledovať našu prácu a najmä jej výsledky. Pozerať sa na ozdravné opatrenia na hornej hranici lesa ako našu honbu za hmotou je neúčtovnosť nielen voči našej práci, ale predovšetkým voči samotnému lesu. Je zjavné, že les trpí a my mu vieme a chceme pomôcť. Materský porast sa dlhodobo rozpadá a je potrebné myslieť dopredu. Keď nám tam hore ostanú len holiny potom nám už nepomôže ak niekto prizná, že sme predsa len mali pravdu.... Prirodené zmladenie v týchto výškach je ošemetná vec. Oponenti tvrdia, že najlepšie zmladenie smreka je na ležiacich rozpadajúcich sa kmeňoch odumretých predchodcov. Nie je to pravda. Smrekové zmladenie vyrastené na starom kmeni vypadá síce symbolicky príťažlivo, ale pravda je iná. Takéto smrečky majú slabý koreň, navyše na vyvýšenom kmeni je málo vlahy a tak je

Vysielač na Kráľovej Holi v prvom roku prevádzky – 1961

Béla Kováč s manželkou a slúžkou

Cárov hájnik a milovaná pani prezidentka

Vladimír Lždinský s doc. Červenkom (vľavo)

Béla Kováč

Vzácná mapa Kráľovej Hole z roku 1913

v pribúdajúcich obdobiach sucha vždy len otázkou času kedy vyschnú. Smrečok, ktorého koreň sa nedotkne minerálnej pôdy je odsúdený na zánik. Preto je tu potrebné postupne presvetliť rozpadajúce sa porasty a začať včas s umelými podsadbami. Presvetlenie je nevyhnutné - pomôže získať sadeniciam svetlo, ktoré im v týchto extrémnych výškach nahrádza chýbajúce teplo. Väčšiu časť vyťaženého dreva ponechávame na humus. Je to celé funkčné, rozumné a lesu prospešné.

Prečo našu skúsenosť neuznávajú priatelia ochranári?

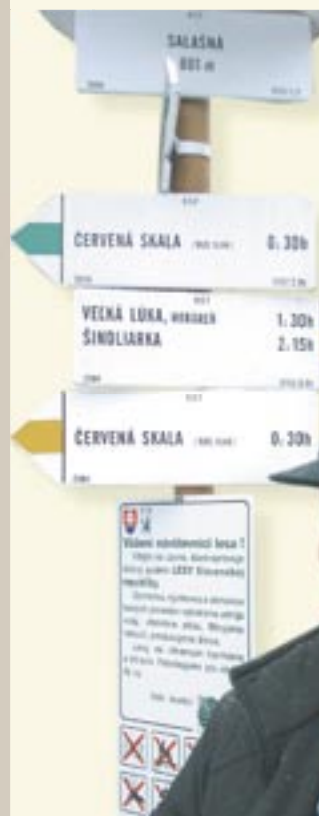
Asi chce všetko čas. Nepomôže nám hnev, skôr trpezlivosť. Ved' si len spomeňte, ako ochranári vyhnali z Nízkyh Tatier dobytok, aby nespôsobil eróziu. A dnes! Pásť dobytok na holiach je pre majiteľov stád dobrý biznis, ktorý dotuje štát, aby zachránil vzácny bylinný kryt. Moja skúsenosť je, že diskusia s ochranármi je možná a potrebná. Stalo sa už aj to, že kritici našich postupov, ktorí radi tvrdia, že si les musí pomôcť sám, po obhliadke obnovených porastov uznali, že sme postupovali správne. Musíme jednoducho spoločne sledovať veci vo vývoji a nebyť dogmatici. Voľakedy sme sa učili, že lykožrút sa v týchto výškach nemôže premnožiť. A dnes je to celkom inak! Myslím, že aj objektívni ochranári začínajú našim skúsenostiam viac načúvať. Napríklad nedávno nám povolili v určitom rozsahu spracovať kalamitu aj v „päťke“ a vysadiť tam smrekovca. Hneď po výsadbe som ich však požiadal aj o chemický zásah voči smrekovcovej voške. Zdalo sa im to divné, žiadna voška tam ešte nebola, no uverili našej skúsenosti a vďaka včasnému rozhodnutiu sme následnú inváziu vošky, ktorá prišla o rok a ktorá dokáže smrekovce doslova vysať, zvládli. Je to možno výnimka, no ukazuje, že sa vieme s ochranármi dohodnúť. Naučme sa pozerat na veci komplexne, uznajme spoločne, že pestovanie lesa je nevyhnutne sprevádzané jeho ťažbou a taktiež to, že ciele a uvážlivé použitie chémie dokáže zabrániť oveľa väčším škodám.

Vidím, že postup spracovania kalamity sledujete pozorne na mapách, ktoré vám zobia kanceláriu...

Lesník bez mapy nemôže existovať. To platilo vždy. Najcennejšie lesnícke mapy však nemám na stene, ale tu v stole. Pozrite sa na túto, z roku 1913! Je neuveriteľné ako verne zachytáva oblasť Kráľovej Hole. Naši lesnícki predkovia boli majstri nad majstrov. Bez leteckých snímok zhotovili mapy, ktoré sa od tých dnešných v tom podstatnom takmer neodlišujú. Ak položíme túto vzácnu mapu vedľa tých, ktoré boli zhotovené neskôr – mám ich tu celý rad – tak môžeme veľa zistiť o vývoji lesa i práci našich predchodcov. Osobitne sa mi páčia originálne podpisy na týchto mapách. Tu coburgovskú podpísal 10. júla 1913 lesný

riaditeľ, túto „lesprojektácku“ 4. júla 1953 inžinier Hatiar. Je správne, ak lesnícke diela nesú podpis svojho zhotoviteľa, dáva im to punc nadčasovosti. Pod svoju prácu by sme sa mali vždy smelo podpísať. Aby aj naši potomkovia vedeli komu vďaka za lesy, ktoré po nás zdedili....

Záver tohto rozhovoru sa odohral na sedle Besník. Zhodli sme sa na tom, že tento úžasný krajinný predel na pomedzí Spiša, Horehronia a Gemera je ako stvorený na umiestnenie tabúľ, ktoré pútnika zoznámia s okolitými lesmi i našou prácou v nich. A náš lesnícky podpis by mala niesť aj Kráľova Holi. Je to neuveriteľné, ale na vrchole tohto symbolu Slovenska nenájdeme žiadnu tabuľu, ktorá by návštevníkovi pripomenula, kde sa nachádza. A to sa tu podľa skúsenosti Pavla Lždinského ročne premelú tisícky návštevníkov. Lesníci z Fínska sa nedávno nechceli v očarení odtiaľto pohnúť ani po dvoch hodinách. Rozchádzali sme sa preto s predsavzatím, že bude správne vybudovať na Kráľovej Holi informačnú tabuľu LESOV SR pripomínajúcu prácu tých, ktorí sa starajú o hodnoty, ktoré je možné práve odtiaľto takmer objasniť...

Pavol Lždinský

Peniaze z lesa idú späť do lesa

Jozef MARKO

Iba pár desiatok metrov od monumentálnej baziliky Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne – Strážach sa nachádza budova odštepného závodu š.p. LESY SR. Stojí tu už 40 rokov na ulici Pri rybníku, na ktorej je skutočne vodná plocha s desiatkami kačíc plávajúcimi na vodnej hladine. Za celé tie roky sídlo šaštínskeho OZ poriadne načal zub času. Vchádzam do neho iba týždeň po tom, ako sa sem nastáhovali stavbári a pustili sa do rozsiahlej rekonštrukcie interiéru, ktorá má byť ukončená do konca tohto roka. Najvyšší čas, veď rok 2008 bude rokom 90. výročia existencie lesného závodu na Záhorí. Podľa slov riaditeľa OZ Šaštín Ing. Miloša Bilíka chcú zamestnanci závodu osláviť toto jubileum dôstojne a dať tak vedieť celému okoliu, že v tejto rázovitej časti Slovenska nie sú prítomní iba ochrancovia prírody, ale aj lesníci.

ADJUNKTI SA BUDÚ MÔČŤ NIEČOMU PRIUČIŤ

Pomyslím si, že do rámca prípravy osláv asi veľmi nezapadá pripravovaná organizačná zmena na úrovni lesných obvodov a správ, ako aj na ústrediach OZ. Teda - ako sa to vezme. Lesnícka prevádzka bude posilnená a týka sa to aj OZ Šaštín. Po dohode s vedením podniku tu rozšíria počet lesných správ zo štyroch na sedem, počet lesných obvodov sa zvýši zo 47 na 52. Ich priemerná výmera dosiahne približne 1 000 hektárov a v lese pribudne 5 lesníkov. Naopak, na ústredí OZ bude musieť počet zamestnancov klesnúť. **„Problém nám robí dedičstvo z minulosti, kedy predchodcovia na postoch riaditeľov závodov prijímali na ústredia ľudí bez lesníckeho vzdelania a my teraz nevieme, kam ich umiestniť. Naopak, chýba nám šesť ľudí so stredným odborným vzdelaním. Okrem toho bol v predchádzajúcom organizačnom modeli, ktorý vymysleli nelesníci, problém s lesníkmi – praktikantmi. Nemali pri kom odborne rásť. Po realizácii pripravovaných zmien to bude iné. Absolventi strednej alebo vysokej lesníckej školy môžu začať pracovať na lesných úsekoch pod skúseným dohľadom technika lesnej správy, alebo priamo správcu. Poviem to tak – ušatý adjunkt sa bude môčť niečomu priučiť. Na našom OZ máme v súčasnosti päť žiadostí o prijatie do zamestnania od absolventov stredných i vysokých lesníckych škôl. Všetkým dáme príležitosť,“** hovorí Ing. Bilík.

Zároveň sa však zamýšľa nad spôsobom, akým sa chystáme rozlúčiť s tými, ktorí pracovali pre štátne lesy trebárs 40 rokov. Ak teraz, pár mesiacov pred odchodom do dôchodku dostanú výpovede, zníži sa im výška poberaného dôchodku o pol percenta za každý mesiac, o ktorý budú musieť odísť skôr ako po dosiahnutí dôchodkového veku. Preto sa Ing. Bilík domnieva, že v realizácii takýchto bolestných zmien je vhodnejšia evolúcia ako revolúcia a naši dlhoroční kolegovia majú dostať aspoň dva roky na odchod z podniku, v ktorom odpracovali prakticky celý život. Jeho zamyslenie je ľudsky pochopiteľné. Ťažko sa hovorí o nadbytočnosti a nepotrebnosti človeku, s ktorým ste dlhé roky spolupracovali...

DVADSAŤMILIÓNOVÝ OBRAT K LEPŠIEMU

Priznám sa, že ako rodený Stredoslovák a naturalizovaný Východniar som na Záhorí prvýkrát v živote. Priamo v teréne však v sprievode Ing. Bilíka a Ing. Róberta Smolarčíka, ktorý má na ústredí závodu na starosti ťažbu a poľovníctvo, veľmi rýchlo prichádzam na chuť tunajšej krajiny, ľuďom a ich nárečiu. Mimochodom veselo osobitému, ktoré som doteraz počul iba v televízii. OZ Šaštín obhospodaruje 49 000 hektárov a ročne ťaží 140 000 až 150 000 kubíkov drevnej hmoty. Z tohto objemu pripadá na borovicu sosnu 55 000 kubíkov, z porastov v Malých Karpatoch ťažia šaštínski lesníci predovšetkým buk, no a z lužného lesa v okolí rieky Moravy okrem buka získavajú hlavne jasene a topole, ale aj duby, čerešne, agáty a iné dreviny. Podstatnejšie ale je, ako sa im darí vyťaženú a manipulovanú hmotu zhodnotiť. A práve tu je kľúčový moment obratu, ktorý sa šaštínskym lesníkom v tomto roku podaril. Veď mali pôvodne na prvých šesť mesiacov 2007 naplánovanú v stratu mínus sedem miliónov korún, ale oni dosiahli plusový hospodársky výsledok vo výške 13 miliónov korún. Teda dvadsaťmiliónový obrat k lepšiemu! **„Začali sme zrušením zmlúv so zabehnutými odberateľmi, ktorí neobchodovali s nami korektne. Zvýšili sme výťažnosť sortimentov a vyrábame viac guľatiny ako vlákny. Odbyt kvalitného dreva si kontrolujem osobne a finančne motivujem odbytárov k tomu, aby najkvalitnejšie drevo predávali s čo najvyšším ziskom. Viem, že takýto prístup kritikom lesníkov vadí, pretože sa domnievajú, že len ekonomicky využívame les. Pravda je však taká, že lep-**

Ing. Miloš Bilík

šie zhodnocovanie dreva nám umožňuje viac finančných prostriedkov do lesa vrátiť a ďalej skvalitňovať jeho ochranu, výchovu a obnovu. Navyše môžeme zrekonštruovať lesné cesty, horárne a chaty, ktoré roky chátrali a neboli dobrou vizitkou lesníkov a ich starostlivosti o štátny majetok,“ dodáva Ing. Bilík.

Nehovorí do vetra. Presvedčam sa o tom na viacerých miestach mojej reportážnej cesty. Pristavujeme sa napríklad v areáli rekreačného strediska Gazárka pri dvoch zrekonštruovaných a moderne

Ing. Bilík (vpravo) a Ing. Smolarčík a typické boriny Záhoria

vybavených budovách v majetku LESOV SR. O pár kilometrov ďalej po prejazde borovicovými, hubármi okupovanými lesmi, vidím zasa zrekonštruovanú bývalú hájenku, dnes Chatu Lásek, s ubytovacou kapacitou pre desať až dvanásť ľudí. O hubároch, ktorí v sezóne atakujú tunajšie lesy ako kobylky africké polia, sa dozvedám, že drvivá väčšina z nich je disciplinovaná. Nájdu sa ale aj jednotlivci a nie je ich málo, ktorí nerešpektujú zákaz vjazdu do lesa. Budovať na tejto rovine rampy nemá význam. Vodiči by ich autami ľahko obišli.

MYŠLIENKA PERMANENTNÝCH AUKCIÍ DREVA

OZ Šašín má na svojom teritóriu dva expedičné sklady – v Gbeloch a v Rohožníku. Rohožnícky ES podstúpi v priebehu nasledujúcich dvoch rokov rozsiahlu re-

konštrukciu. V budúcom roku nahradí starú manipulačnú linku nová moderná Baljer-Zembrodka a prvá polovica skladu bude spevnená betónom a asfaltom. V roku 2009 dostane nový pevný koberec druhá polovica skladu. Opäť treba povedať: Najvyšší čas! Veď v letných horúčavách je tu tridsať centimetrov prachu, po daždi tridsať centimetrov blata. Tri desaťročia staré unimobunky pre tunajší personál sú rozozraté od myši. Čelné nakladače pohybom po hrboloch a jamách trpia a často sa kazia. Rekonštrukcia si vyžiada náklady vo výške 80 miliónov korún a po nej už budú môcť zamestnanci v dôstojných podmienkach manipulovať ročne 65 000 kubíkov drevnej hmoty. A nie hocijako. **„Už v súčasnosti majú naši zákazníci možnosť sem kedykoľvek prísť, popozerať si pripravené drevo a označiť si napríklad v bukovej hmote tretej akostnej triedy cennejšie výrezy s hrúbkou nad 35 centimetrov bez nepravého jadra. Hovoríme tomu výber z III. áčky, vďaka čomu dokážeme predávať tento sortiment vhodný na výrobu dyhy za vyššie ceny. Vyššie speňaženie chceme dosiahnuť v blízkej budúcnosti aj systémom permanentných aukcií dreva. Na základe našich skúseností organizovanie tradičných jarých a jesenných aukcií dreva nepostačuje. Máme vyprofilovaných štyroch až piatich stálych záujemcov zo Slovenska o najcennejšie sortimenty a im chceme dať možnosť častejšie prísť o uchádzať sa o nami pripravenú najkvalitnejšiu hmotu,“** prezrádza zámer Ing. Bilík. Pýtam sa, či zákazníci skutočne prídu kedykoľvek ich šťastinski lesníci zavolajú, že majú nachystanú cenné výrezy. Bleskove sú tu, dostávam odpoveď. Potom to skutočne môže byť efektívny spôsob, ako ďalej zvyšovať speňaženie dreva

ES Rohožník, ktorý potrebuje rekonštrukciu ako soľ

Chaty LSR na Gazárke

a predávať ho transparentne za maximálne ceny. S riaditeľom závodu sa vzápätí dohodneme na tom, že sa po čase ozvem, aby som napísal o tom, ako sa im túto myšlienku podarí zrealizovať v praxi.

Pri plote skladu vidím vytriedené výrezy čerešne úctyhodných dimenzií. A nielen čerešne. Aj tu platí, že za drevo, ktoré by ešte pred pár rokmi žiadny obchodník nechcel ani zadarmo, dnes dokáže dostatok obchodníkov ponúknuť pomerne vysoké sumy. Nuž, chvalabohu, že je to tak a že lesníci dokážu tento fakt využiť. Tunajším špecifikom sú objemy vyťaženej borovice a jej náchylnosť počas skladovania na zamodranie, ktoré v priebehu dvoch až troch týždňov dramaticky zníži kvalitu dreva z A alebo B triedy na céčku, či dokonca vlákniu. Preto je pre miestnych lesníkov nevyhnutné vyhnúť sa dlhému skladovaniu a naopak sústrediť sa na čo najrýchlejší odbyt vyťaženej hmoty zákazníkom. Ing. Bilík mi vysvetľuje, že z tohto dôvodu nemôžu nasadiť do borín na Záhorí výkonné harvestory, ktoré v krátkom čase vyťažia a vymanipulujú tak veľké množstvá dreva, že ho lesníci nestíhajú odpredávať, aby nestratilo na hodnote. **„Uvedomujeme si, že harvestory sú vynikajúce stroje, ktoré výrazne uľahčujú prácu v lese, ale v našich podmienkach sme nútení uprednostniť UKT-čka, ak sú navyše vybavené aj lesnými vývoznými kárami s hydraulickými rukami. Náklady na ťažbu a približovanie dreva sú v ich nasadení v porovnaní s harvestormi polovičné a čo je podstatné, my dokážeme ich dennú produkciu - 30 kubíkov borovicového dreva - za čerstva predať. Okrem toho dokážu sústrediť aj energetické drevo vhodné na zoštiepkovanie.“**

Počas mojej prvej návštevy Záhoria počujem a vidím ešte oveľa viac, čo by stálo za zmienku, ale musím rešpektovať priestor vyhradený na uverejnenie reportáže z OZ. V prípade OZ Šašín nielen Záhoria, ale aj lesných porastov Malých Karpát a pestrých luhov pri rieke Morava. Veď tu, dúfam, nie som posledný raz a keď sa sem najbližšie vrátim, dočítate sa o práci tunajších lesníkov opäť niečo zaujímavé. ■

S ekonomickým riaditeľom š.p. LESY SR Ing. Ľubošom Némethom o tom, čo trápi lesnícku prevádzku

Zložitý projekt si vyžaduje veľkú trpezlivosť

Ing. Ľuboš Németh

Informačný systém SAP. KRPK. WebLES. V lesníckej prevádzke a na odštepných závodoch š.p. LESY SR sú tieto slová a všetko čo obsahujú minimálne rok na jednej strane terčom silnej kritiky, na strane druhej predmetom veľkej nádeje. Kritiky preto, že podľa mnohých našich kolegov prácu ľuďom komplikujú a nie uľahčujú ako pôvodne očakávali. Nádeje preto, že mnohí stále veria v také fungovanie informačného systému a programov, s ktorými prichádzajú do kontaktu v každodennej praxi, ktoré skutočne zjednodušia prácu s informáciami, urýchlia ich spracovanie a umožnia efektívnejšie riadiť všetky lesnícke i nelesnícke činnosti v rámci podniku. Rok je dostatočne dlhý čas a dôležitosť tejto problematiky je dostatočným dôvodom na to, aby sme sa k nej po čase vrátili aj na stránkach Lesníka v rozhovore s ekonomickým riaditeľom podniku Ing. Ľubošom NÉMETHOM.

Pred rokom sa pracovníci lesníckej prevádzky pri vyznačovaní dreva, sortimentácii ťažbového fondu na stojato a pri zostavovaní plánov ťažbovej činnosti na rok 2007 oboznamovali za pochodu s tým, ako KRPK, teda program ku kalkuláciám, rozpočtu, plánovaniu a controllingu má fungovať, prešli školeniami, ale aj veľkými problémami opakujúcich sa korekcií plánu, ktorým predchádzali niekoľkonásobné návraty do porastov, veľké nepresnosti pri uplatňovaní vzorníkovej metódy a ďalšie komplikácie. Tie podľa slov väčšiny kolegov z lesníckej prevádzky správajú celý proces implementácie nového IS, vrátane programu WebLES, ktorý je podľa vyjadrení niektorých horší ako bývalá LHKE...

- Myslím, že by sme mali začať od začiatku a povedať si na úvod, prečo bolo potrebné implementovať nový informačný systém ako lesnícky, tak aj ekonomický. Programové vybavenie od firmy SOFTIP pracujúce dávkovým spôsobom na báze DOS a naň prepojený program lokálnej aplikácie LHKE z dôvodu nemožnosti ďalšieho rozvoja už došli. Prišiel čas na ich výmenu. Rozhodnutie padlo na integrovaný on-line software od firmy SAP Slovensko pre oblasť ERP a naň zavesená lesnícka

internetová aplikácia WebLES.

Po deviatich mesiacoch ostrej prevádzky SAP môžem konštatovať, že až na modul Doprava sú ostatné moduly funkčné. Umožňujú verne zachytávať ekonomické procesy, majetok a jeho pohyb v našom podniku. Samozrejme, na doladenie a postupné „vychytávanie múch“ programu a taktiež na doškolenie koncových užívateľov ešte treba určitý čas, čo je spôsobené najmä tým, že sme nemali časový priestor na testovanie programu. Z fázy analýz sa

prešlo rovno do ostrej prevádzky. Tu musím vysloviť úprimné poďakovanie a vyjadriť obdiv nad nasadením tímov našich pracovníkov pre jednotlivé moduly. Priznám

sa, že som bol zaskočený aj spôsobom implementácie tohto softwaru, napríklad tým, že naši pracovníci sami písali manuály pre obsluhu programu, ale s odstupom času je jasné, aký je to veľký kapitál, keď sú súčasťou procesov, sú stále „in“.

Dobre, ale v čom vidíte konkrétny prínos WebLES-u v porovnaní s LHKE. Reálne sa totiž stretávame s názorom, že v praxi ju niektorí kolegovia stále uprednostňujú, pretože z nej získavajú presnejšie údaje?

- Domnievam sa, že s modulom

Rozhovor

lokálnej aplikácie LHKE bola v čase jeho prevádzky relatívna spokojnosť zo strany užívateľov. To bol asi hlavný dôvod pri rozhodnutí, že na spoluprácu so SAPom bude najpriateľnejší upgrade LHKE – jeho internetová aplikácia nazvaná WebLES. Dnes mám pocit, že v čase tohto rozhodovania ani samotní pracovníci firmy Foresta SK – dodávatelia tohto software a ani naši odborníci v tejto oblasti netušili, aké peripetie nás čakajú pri implementácii programu, pri databázových prepojeniach na SAP, pri samotnom riešení jednotlivých modulov WebLES-u. Ale niečo divu. Implementácia tohto programového vybavenia sa diala a deje ešte pod väčším časovým stresom ako implementácia SAPu. Aj keď sa už rysujú finálne prvky, stále sme v omeškani a je čo dorábať (prehliadačka LHP, LHE...).

Lesníci sa sťažujú, že sa im stáva počas uzávierok ťažbovej a pestovnej činnosti, kedy so systémom pracujú desiatky ľudí v lesníckej prevádzke, že administrátor neočakávane zablokuje sieť a oni musia začať s tipovaním údajov od začiatku. Podľa slov Ing. Sámela, vedúceho Odboru informačných technológií na generálnom riaditeľstve, sú však spracované prehľady a harmonogramy tipovania údajov do systému, dokonca majú pracovníci s pripojením na internet možnosť pripojiť sa do systému a tipovať údaje z domova. Je teda problém v komunikácii medzi administrátorom a ostatnými užívateľmi systému alebo niekde inde?

- Kritika kolegov z lesníckej prevádzky na prácu s programom najmä v čase uzávierok je z časti opodstatnená. V prvom rade je to daň za to, že sme doteraz nemali skúsenosti s on-line systémom, so sieťovým pripojením takéhoto charakteru a vôbec, že sa veľmi ťažko rozpočítavala záťaž jednotlivých serverov, čo malo niekedy za následok katastrálny prenos dát. Preto, aby sieť nemusela byť blokována administrátorom, preto, aby jednotlivé servery boli rovnomerne zaťažované, sú stanovené harmonogramy tipovania. Navyše sú prevádzkoví pracovníci vybavovaní notebookmi a majú možnosť sa pripojiť cez internet do systému z domova. Iste to nie je stále to najlepšie riešenie, ktoré si plynulá prevádzka vyžaduje, ale takto široká implementácia software a samozrejme aj hardware potrebuje svoj časový priestor. Treba otvorene priznať, že v prvopočiatoch problém sieťových pripojení nebol dostatočne docenený, ale k jeho vylepšeniu v krátkej dobe určite dôjde.

Hovorili ste o SAP-e, WebLES-e, ale najviac výhrad je ku programu KRPK. Plán ťažbovej činnosti, plán obchodnej činnosti a finančný plán musia byť stále viacnásobne upravované. Nielen lesnícka prevádzka,

ale aj vy vo vedení podniku, ste v priebehu roka zaťažovaní niekoľkonásobným revídovaním a spresňovaním plánov. Iste, tento mechanizmus ovplyvňuje aj objektívne faktory, ako sú napríklad kalamity, ale prečo toľko nepresností, prečo si myslíte, že je vhodné založiť celé plánovanie práve na „Krpáku?“

- Doteraz sme hovorili o programových vybaveniach, ktoré byť musia (samozrejme vrátane PaMR od fy SOFTIP). Najväčšia diskusia v kritickom duchu je skutočne vedená okolo aplikácie KRPK od spoločnosti FORESTA SG, ktorá podľa mnohých nie je nutná. Pritom ide - veľmi triviálne povedané - o plánovací a kontrolingový software pre vlastnú lesnícku činnosť.

Ale znovu je pre pochopenie potrebné vysvetľovať všetko pekne po poriadku. Ako je podnikom, vždy vyšlo prvé zosumarizovanie finančného plánu podľa OZ na mínus 500 až 700 milión Sk. To bolo v novembri minulého roka. Samozrejme, nasledovala úprava plánu v januári a februári, výsledok mínus 200 až 300 milión Sk. Takže „cirkus“ pokračoval. V marci sa podarilo plán utriať na dosť chabé kladné číslo o výške plus 10-20 miliónov Sk. Toto všetko sa dialo pri nemenných výrobných údajoch. A teraz si predstavte na základe takéhoto plánovania zostaviť plán cash-flow a plán investovania. Nemožné, alebo lepšie povedané možné, ale za podmienky, že už od začiatku roku budeme banku žiadať o úver na základe nášho plánovania. Samozrejme, že pohľad banky na serióznosť takéhoto finančného manažmentu by bol prinajmenšom nedôveryčivý.

Pracovníci, ktorí sa podieľajú na tvorbe plánov vedia, že najväčšie odchýlky vznikajú pri plánovaní tržieb za drevo, nákladov na ťažbovú a pestovnú činnosť a samozrejme maximalizovaní nákladov na opravy a údržby. Niet divu, že vedenie podniku začalo hľadať spôsob, alebo model plánovania, ktorý by ho spresnil na základe jednotnej parametrizácie pre všetky organizačné jednotky podniku. Tak, aby sa z procesu vylúčilo čo najviac nepresností, inak povedané, čo najviac vystihnúť rentové pomery. Najskôr to bol E-LES, teraz KRPK, ktorý komplexnejšie zachytáva lesnícku činnosť cez dieľce projekty. Dokonale zostaviť výrobo-finančný plán, keď proces je ovplyvňovaný prírodnými a vždy aj subjektívnymi faktormi, nie je možné. Naším cieľom však je zostaviť ho už na prvýkrát čo najreálnejšie a následne využitím kontrolingových nástrojov ho overovať a operatívne spresňovať. Treba si uvedomiť, že plán a kontroling boli, sú a vždy budú nástroje riadenia každého podnikateľského subjektu.

Praktici napríklad vyčítajú metóde vzorníkov okrem nepresnosti aj priveľkú prácnosť. Po klasickom spriemerovaní

musia vypočítavať vzorníky. Potom sa vracajú do porastov a hľadajú pre každý porast vzorníky v jednotlivých hrúbkových stupňoch. Nestačí, ak ich nájdú, potrebujú ešte

vyhľadať také vzorníky, ktoré tvarom a chybami predstavujú kvalitatívny priemer porastu. Nakoniec odmerajú na vzorníku výšku a všetky chybové parametre. Aj tak im ale vychádzajú

v sortimentácii objemy, ktoré nezodpovedajú realite. Obhajcovia tejto metódy argumentujú zasa tým, že konečným cieľom je zostavenie samostatných a presných sortimentačných tabuliek pre každú špecifickú oblasť Slovenska niekoľkoročným porovnávaním odhadu a skutočnosti a následným spresňovaním sortimentačných tabuliek.

- Pravdou je, že to, čo sme dokazovali v procese plánovania lesníckych činností cez KRPK pre rok 2007 bolo pre mnohých z nás nočnou morou. Pracovníci lesníckej prevádzky sa s programom zoznámali za pochodu, rovnako s postupom vonkajšieho šetrenia ťažbového prvku. Malo to za následok ohromné množstvo nepresností a viacnásobných návratov do tých istých porastov, veľkú prácnosť spôsobovanú technikou zisťovania vzorníkov najmä v listnatých porastoch, zložitou typovaním údajov znásobenou zlým pripojením a prenosom dát. Veľmi drahá skúsenosť. Na jej základe ale dnes vieme problémy pomenovať a hľadať cesty na ich riešenie.

Na tvorbu plánu ťažbovej činnosti nadväzuje v systéme modul plánu obchodnej činnosti. Je pravdou, že ťažbové plány sú upravované podľa naplánovaných objemov predaja jednotlivých sortimentov?

- Čo si pamätám, vždy boli zdroje dreva, najmä sortimentná skladba, zostavená z ťažbových projektov LS do tzv. výrobárskej VT-2, následne bola upravovaná v obchodníckej VT-2 na sortimentnú skladbu, na ktorú sa uzatvárali obchodné kontrakty. To vyvolávalo dojem, že výroba sa musí prispôbovať obchodu a my predsa nemôžeme ťažiť nič iné, ako nám bilancia umožňuje. Ja sa na to pozerám inak.

Pracovníci lesných správ a poväčšine aj ťažbári OZ sa nedostávali k historickým údajom o sortimentnej štruktúre predaného dreva za ich organizačnú jednotku, takže ich VT-2 bola vždy taká, aká bola. Samozrejme, že aj obchodníci v pláne vždy podhodnocovali kvalitu sortimentov zo zásady opatrnosti. A tu sme pri koreni problému, prečo sa vlastne musíme pokúsiť o zostavenie samostatných a pomerne presných sortimentačných tabuliek pre každú špecifickú oblasť Slovenska, aj keď to bude viacročným porovnáva-

ním odhadu a skutočnosti (histórie). Alebo zostaneme prešlapovať aj naďalej na mieste a folklór plánovacieho procesu sa bude donekonečna opakovať? Zaiste nemôžeme pripustiť, aby pracovníci lesníckej prevádzky trávil väčšinu pracovného času za počítačom, keď ich úlohou je prioritne riešiť problémy lesníckej výroby a ochrany lesného majetku. To by bola sabotáž bez pridanej hodnoty. Ale tak isto nie je možné pripustiť, aby tento podnik nebol schopný zostaviť relevantný hospodársky zámer.

Množstvo pripomienok k fungovaniu informačného systému sa týka zadefinovania prístupov podľa toho, kto a aké údaje z celej databázy potrebuje mať k dispozícii. Naši kolegovia na závodoch považujú množstvo informácií, ktoré systém obsahuje za zbytočne objemné a niektoré informácie za zbytočne podrobné. Budú z tohto pohľadu ešte prehodnocované niektoré parametre nastavenia systému tak, aby ho mohli využívať pracovníci na jednotlivých úrovniach riadenia LS, OZ a GR efektívnejšie ako doteraz?

- Zaiste, otázka efektívneho využitia informácií na jednotlivých úrovniach riadenia musí byť nosnou pri rozhodovaní o množstve a druhu dát, ktoré budú do systému KRPK zadané. Informácie, ktoré pracovník nedokáže využiť pri rozhodovaní v riadiacom procese sú pre neho úplne zbytočné a mnohokrát práce vyrobené. Touto cestou ísť nechceme. Ale vidíte sami, že pri implementácii takéhoto programového vybavenia ide o dlhodobější proces. To nie je kúpiť si auto, sadnúť doň, naštartovať a ísť. Software takého charakteru si môže kúpiť malý živnostník alebo firmička s niekoľkými ľuďmi. My však nie.

Už pri tvorbe plánu na rok 2008 sa jednotlivé postupy či už vonkajšieho šetrenia alebo typovania dát

oproti predchádzajúcemu roku zjednodušili. Kapacita diskových polí sa znásobuje, takže aj problémy s prestojmi a obmedzovaniami pri

typovaní, aké ste zažili v októbri tento rok musia zaniknúť. K zablokovaniu siete by už nemalo prísť.

Ing. Sámel hovorí, že odborníci oceňujú implementáciu informačného systému SAP v podmienkach š.p. LESY SR ako výnimočne a vydarené riešený projekt. Prácu programátorov, analytikov a všetkých, ktorí sa na jeho sfunkčnení podieľali a podieľajú, ste už v jednej z odpovedí zhodnotili. Čo by ste ale odkázali všetkým, ktorí sú do tohto procesu zapojení?

- Treba ešte raz zdôrazniť, že implementácia programového vybavenia, o ktorom som hovoril, je mimoriadne zložitý proces. Vyžaduje si predovšetkým veľkú trpezlivosť. Touto cestou by som rád o ňu všetkých zainteresovaných požiadal. Priciňme sa tak všetci spoločne o to, aby sme ho čo najskôr zvládli. ■

„Veľmi drahá skúsenosť. Na jej základe ale dnes vieme problémy pomenovať a hľadať cesty na ich riešenie“

„Nie je možné pripustiť, aby tento podnik nebol schopný zostaviť relevantný hospodársky zámer“

IVAN SOPKO, ťažbár LS Jasov, OZ Košice:

„KRPK slovo na prvý pohľad bez lesníckeho významu. V lesníckych kruhoch však v poslednom čase tak často rezonuje, že sa - povedal by som - stalo pojmom. S týmto informačným systémom pracujem ako väčšina pracovníkov LESY SR š.p. už viac ako rok na pozícii ťažbára na LS s priemerným objemom ťažby dreva cca 30 000 m³, z toho OÚ v objeme 20 000 m³. Ide o porasty s viacerými drevinami (3 až 5 na jeden dielec), takže spracovanie podkladov z vonkajších šetrení v jednotlivých kartách prináša určité nároky.

Myslím si, že jedným z najväčších problémov pri zavádzaní KRPK do praxe bola jednoznačne väčšia náročnosť ovládania práce s PC. Prevádzku tento fakt jednoznačne zaskočil a pre mnohých kolegov sa stal doslova nočnou morou, aj keď s počítačmi väčšina kolegov už pracovala, práca v KRPK vyžadovala jednoznačne väčšiu úroveň zvládnutia PC. Keď si odmyslíme problémy s nastavením serverov, zvládnutie pripojenia jednotlivých LS, fakt zvládnutia práce s PC podľa mojej mienky najviac zavážil pri vyslovovaní kritiky na tento program.

Samozrejme, že sa od OLH vzniešla vlna kritiky aj na vzorníky, na ich práce vyhládanie podľa metodiky z roku 2007 a nepresnosť sortimentácie. Osobne si myslím, že aj tu je problém v pochopení smernice. Cieľom práce so vzorníkmi by malo byť to, že nájdeme stromy, reprezentujúce vyznačenú drevinu s jej skutočnými chybami v najviac zastúpených hrúbkových stupňoch a takto vytvoríme určitý model sortimentácie pre daný porast, obnovný prvok. Kritikom praktičnosti tejto metódy by som odkázal, nech sa myšlienkami vrátia do roku 2006 a ďalej, keď sme pracovali so SORTIMOM a hodnotil sa každý strom v kategórii A až D v rozdelení na zdravé a poškodené. Bolo to menej práce pre OLH a lesníka? Bolo to presnejšie? Alebo azda chceme ručne vyhotovovať sortimentáciu ťažby dreva pomocou tabuliek?

Za veľkú výhodu tohto programu považujem komplexné spracovanie všetkých potrebných údajov za dielec na 1 karte,

v jednom „okne“. Je to dobrý základ pre plánovanie od vyznačenia až po ES, resp. sklad odberateľa. Vynikajúca je šablóna výroby, ktorá značne vylučuje možnosť matematickej chyby pri zostavovaní úkolových listov. Budúcnosť vidím v možnosti vytlačenia komplexného technologického protokolu, s možnosťou priamej špecifikácie OBP a iných podmienok ovplyvňujúcich vykonávanie lesníckych činností v danom poraste (napr. rozhodnutia orgánov ŠS ochrany prírody a pod.) pre dodávateľa. Samozrejmosťou by mala byť možnosť vytlačenia súhlasu na ťažbu dreva v zmysle platnej legislatívy

Skúsenosti kolegov z lesníckej prevádzky

Nočná mora? Nie, budúcnosť!

V tejto rubrike zvykne dávať podnikový časopis Lesník možnosť vyjadriť sa k danej téme aj kolegom z lesníckej prevádzky. Dnes dávame priestor dvom príspevkom. To ale neznamená, že možnosť konštruktívne pripomenovať, podeliť sa s čitateľmi o pozitívne i negatívne skúsenosti a prezentovať svoje názory a návrhy k implementácii nového informačného systému a programov KRPK a WeLES je tým uzavretá. Tak ako sa vyvíja proces implementácie, ako sa darí či nedarí vychytávať a odstraňovať chyby a nedostatky, tak sa vyvíjajú určite aj vaše postoje a možno sa umocňuje vnútorná potreba viacerých z vás vyjadriť sa, upriamiť pozornosť na opomenuté, vyzdvihnúť zvládnuté. Stojíme o vaše príspevky. Sme predsa na jednej lodi a všetci musíme mať záujem na tom, aby všetky novinky v praxi čo najskôr bezchybne fungovali.

s tým, že formulár by prevzal priamo údaje zo zápisníka (identifikáciu porastu, druhu ťažby, drevín, vyznačených kusov a objemu ťažby) a možno aj dodatku k zmluve pre dodávateľa, kde by po zadaní ceny z výberového konania bolo možné vytlačiť úplný dodatok. (stanovenie : dielec - množstvo - technológia - cena - termíny a iné špecifikácie). Budúcnosťou

bude určite aj vytvorenie vlastných modelov pre dané oblasti, OZ a možno aj LS, kde sa určite vytvorí raz model sortimentácie, ktorý sa priblíži skutočnej a odpadne práca so vzorníkmi v dnešnej podobe. Samozrejme, že je v KRPK ešte viac nedostatkov, ale podľa mojej mienky už verzia pre rok 2008 znamená zlepšenie a odstránenie viacerých problémových miest. Osobne by som ešte vyzdvihol prácu Ing. Jantáka, jeho snahu a ochotu riešiť bežné problémy, ktoré bežne vznikajú pri práci v tomto systéme.

K WeLES-u. Tento systém pre mňa osobne znamenal trochu sklamanie. Očakával som, že pre firmu FORESTA, pri tom ako perfektne zvládla program LHKE, bude

zavedenie systému WebLES úplnou hračkou. Že prinesie ďalšie zlepšenie a poskytne vynikajúce informácie pre úroveň lesníka - OLH - LS. Žiaľ, zatiaľ to tak nie je. Program dodnes neumožňuje napr. výpočet ťažbovej plochy, ako to bolo v LHKE, nie je možné vytlačiť zostavu: Detailný prehľad zásob na OM za jednotlivé LO a OM. Nie je vyriešené zadávanie zmien predpisov. Bilančné výkazy v zmysle platnej legislatívy ešte nie sú k dispozícii pre OLH, LS. V knihách sú uvedené zlé predpisy LHP pre ťažbu dreva v dielcoch, kde bola zavedená zmena predpisu LHP v systéme LHKE. Celková úroveň a komfort zostávajú nižšie, ako to bolo v LHKE. Uviedol som niektoré z najzávažnejších nedostatkov. Výhodou je jednoznačne práca v reálnom čase, rovnaký pohľad na čísla. Problémom aj tu bolo zvládnutie pripojenia k serveru, ale myslím si, že v tejto fáze je to už zvládnuté.“

Ing. PAVEL TRNAVSKÝ, ťažbár LS Klenovec, OZ Rimavská Sobota:

„S plánom na budúci rok sme začali myslím veľmi dobre. Pomaly boli dokončované vonkajšie merania, keď nám 23. augusta 2007 počas noci vietor „vyznačil“ niečo úplne iné a vo väčšom množstve. Na poslednú chvíľu sme museli prehodnotiť všetky návrhy a ciele na budúci rok.

Vďaka vetru sme sa vyhlí typovaniu svierkovacích zápisníkov a vzorníkov, tie ostali odložené v skrini. Tvorba plánu sa začala uberať špecifickým spôsobom. Neznamená to ale, že bez problémov. Nebudem ich konkretizovať, pretože som to už robil niekoľkokrát, dokonca aj priamo Foreste SG na výstave v Nitre pred rokom a skončilo to vetou, aby som sa obrátil na mojich nadriadených a tí na ďalších ľudí, s ktorými sa pracovníci Forestry stretávajú... Postup, keď musím cez dvoch ľudí (ktorí nenatypovali ani jeden porast s 30 vzorníkmi) vysvetľovať tretiemu človeku návrhy zmien, podľa mňa nie je dobrý. Nechcem sa nikoho dotknúť, to by som si nikdy nedovolil, len sa mi tento systém celkom nepozdáva. Pre objektivitu ale chcem dodať, že čo sa týka bežných prevádzkových problémov, chcem pochváliť prácu a najmä ochotu pánov Ing. Jantáka a Ing. Šagáta.

„Nič lepšie nie je“, taká bola odpoveď

„Verzia KRPK pre rok 2008 znamená zlepšenie“

OLH Emil Sivok pri práci v poraste so všetkým náradím, ktoré pre meranie potrebuje

kompetentných na otázku jedného z našich OLH ohľadom KRPK. Aj keď sme si už mnohí zvykli na prácnosť terénnych merní, vždy tu ostáva veľký problém dostať to kvantum údajov do stroja. Pamätám sa, ako sme vlni lámali rekordy v počte kliknutí myšou a otvorení okien. Nie som programátor, ale vidím, akým smerom sa uberá vývoj iných programov.

Chcel som tým povedať, keď už máme pracovať s týmto programom, že je nevyhnutné prispôbiť jeho prostredie nám - prvotným používateľom. Zatiaľ sa stále prispôbujeme iba my. Sú to možno niekedy iba drobnosti, ktoré by napríklad aj mne ulahčili a skrátili čas strávený za monitorom. Ale zase, aby som bol spravodlivý, funguje to o niečo lepšie ako minulý rok. Dokonca už týždeň máme dva prístupy do Krpáka na LS.

Nemôžem nespomenúť aj druhý program, s ktorým sa na rozdiel od Krpáka stretávam takmer každý deň - Webles. Najväčší problémom je stabilita programu najmä počas uzávierok. Občas je to skúška nervov, keď natypujete dvadsaťšesť LF a pri kontrole vyskočí chybové hlásenie a môžete začať od znova. Potom vám to

urobí ešte dvakrát za deň a neverím, že má niekto ešte chuť pozrieť na počítač. To, že sa môžem a aj sa pripájam z domu, sa pre mňa stáva nutnosťou a nie možnosťou. Večer a v noci to ešte nespadlo ani raz, čo si pamätám. Pritom nie som jediný. Veď minulú nedeľu, počas zátvorky, nás bolo o polnoci „online“ necelá dvadsiatka.

Jedným z argumentov, prečo je LHKE nevyhovujúca, bolo že podáva nepresnú sortimentáciu ťažbového fondu. Vytvára sa už druhý plán v Krpáku, ale ešte stále sa sortimentuje ručne, pretože výstupy nezodpovedajú realite. Webles, Krpák a SAP boli zavádzané do prostredia lesov, aby splnili určité ciele ako je jednotné (centrálne) spracovanie údajov, prepracovanosť výstupov, kompatibilita navzájom medzi sebou a mnohé iné. Niektoré očakávania sa im podarilo naplniť. Žiaľ, niektoré zatiaľ nie.“

Ing. JÁN MIČOVSKÝ, ml. – lesník na LS Predajná, OZ Slovenská Lupča:

„S aplikáciami KRPK a WebLes je problémov aj po roku stále pozhnané. Neustále

sa objavujú nové, ktoré lúskame len pomaly, neraz s pomocou múdrejších, alebo ešte častejšie - metódou pokusov a omylov. To, že k týmto produktom neexistuje manuál je však skutočná záhada. Vďaka preto aj za „občasník“ doručovaný elektronickou poštou. Je zjavné, že sa v podstate všetci trápime s rovnakými zádrhelmi, akurát na ich

riešenia neprichádzame v rovnaký čas. V snahe neušvať sa s niečím na čo prišiel kolega už včera, telefonujeme na koho si len spomenieme. Po-

máha to, aj v dobe elektronickej stále platí to známe, viac hláv...“

Existuje však aj iný spôsob ako dať hlavy dokopy. Kde? Ikona INTRANET na monitore vášho počítača. Po tradičnom „dvojkliku“ sa dostávame do podnikového systému, kde pod rolovacou bunkou „odborné sekcie“ nachádzame poličko KRPK FÓRUM. A už sa treba len dobre pozerieť, pýtať, radíť, oznamovať, sťažovať, poukazovať, navrhovať, odporúčať. Táto novodobá forma komunikácie má množstvo nesporných výhod. Pomôžeme nielen sebe či druhým, ale

dáme tiež najavo, že to všetko nejde len tak, samo od seba. O fóre hádam vedia aj samotní tvorcovia aplikácií, tak je už

len na nás, aby sme ich začali bombardovať potrebnými otázkami. Verím, že FÓRUM už čoskoro prestane zívvať prázdnotou. Veď kolky z nás majú poznatky, ktoré by mohli pomôcť aj druhým.“

„Niektoré očakávania sa podarilo naplniť. Žiaľ, niektoré zatiaľ nie“

„Existuje spôsob, ako dať hlavy dokopy“

Nielen z týchto dvoch príspevkov, ale aj z rozhovorov s ďalšími kolegami, ktorí nechceli otvorene o svojich pripomienkach a skúsenostiach napísať, nezainterosovaný pozorovateľ nadobudne okrem iného pocit, že kompetentní ľudia pri implementovaní jednotlivých modulov a programov nového IS neačujúvajú dostatočne a v prvom rade tým, ktorí reálne s KRPK-om a WebLES-om pracujú. Preto sa v Lesníku k tejto téme budeme opakovane vracat' a pýtať sa zodpovedných ľudí na generálnom riaditeľstve, ktoré zlepšenia a progresívne kroky boli v tejto problematike zrealizované a ako implementátori pracujú s pripomienkami a požiadavkami lesníckej prevádzky. Jej pracovníci totiž nesmú mať dojem, že ich snaha podieľať sa na optimálnom sfunkčnení systému končí v pomyselnej bütľavej vírbe. ■

Články do rubriky pripravil **Jozef MARKO**

Jedľa Floriánka v Rumanovej doline

Bolero

Ján Mičovský

Dnešný strom možno až taký extra nie je. Alebo je? No, posúďte radšej sami. Predstavíme ho slovami, ktoré hlavná postava príbehu vpísala do knižky s názvom Opátka – valalíček s kosceľekom na hrunečku.

„Prvú farebnú bodku – avízo lesníka drevorubačom, aby ťa vyťali, si mala už pred päťdesiatimi rokmi. V lete si mala padnúť. Ale v ten rok na jar sa stala výnimočná vec. V tvojej blízkosti prišla na moju mamu, keď ako lesná robotníčka vysádzala stromčeky, ťažká chvíľka. Domov mala ďaleko a tak sa stal pôrodnou babičou sám lesník. Umyl ma v blízkom potoku. Posteľou pre nás dvoch, kým prišiel povoz z dediny, bol koberec z tvojho ihličia, strechou klenba tvojich konárov. Keď sa lesník s robotníčkami nad nami pomodlili, farebnú bodku z tvojho drieku nožom zoškrabal...“

Jedľa po ktorou sa narodil Ladislav Malák, lesník, redaktor, spisovateľ, lebo práve on je tým niekdajším novorodencom, dodnes stojí. Horár, čo vtedy zoškrabal bodku sa už dávno pomínul, no nepísanú tradíciu ctia aj jeho nasledovníci. Vďaka tomu má dnes jedľa pod Kojšovskou Hoľou prsný priemer nad dva metre a výšku cez tridsať.

Laco Malák sa k rodnej jedli občas vracia. V symfónii konárov si pripomína takty vlastného života. A ak sa vieter oprie do starej koruny začuje aj nástojčivé tóny Ravelovho Bolera. Poznáte tú prostú hudobnú vetu, ktorá vám prejde najprv ušami, potom srdcom a napokon vám zoberie kus duše a vystúpi s ňou neuchopiteľne vysoko... Malák v tej vete neomylné číta aj ekologický akcent doby, potrebu ľudstva nadýchnuť sa jedľového lesa. Myslieva pri tom nielen na tú svoju, ale na všetky jedle sveta, ktoré tak veľmi budú potrebovať naši vnuci.

Úžasný strom, čo povieť? ■

Do Slovinska

Na nule

Ján MIČOVSKÝ

No, povedzte, kto z nás občas v niečom „neprestrelí“? Mne sa to podarilo pri tohtoročnej dovolenke. Obyčajne sa túto radostnú časť roka pokúšam plánovať. Tentokrát akosi nezvýšil čas. Asi preto sme sa do Álp vybrali dosť nalahko. Nepripadalo mi to ako chyba. Ved' išlo iba o Julské Alpy. Iba...!

BUNKRE

Na prechod z Rakúska do Slovinska si vyberáme horský priesmyk Wurzenpass. Ušetríme mýtno za tunel a ešte si aj vychutnáme krajinu. Nesmie nás však vyľakať dopravná značka vystríhajúca pred 24 % sklonom cesty. Mňa nenafakala. Ale veru mala! Len duchapritomnosť vodičky za mnou ďakujem, že pri oneskorenej snahe zaradiť na „puntičku“ jednotku som do nej nenačúval... Ešte pred hranicou sa zastavujeme pri opustených horských bunkroch. Tabule hlásajú, že rakúska armáda tu stála v plnej zbroji dva razy. Prvý krát počas krvavej jesene 1956 v Budapešti. A potom ešte raz počas Pražskej jari 1968. Vojskú históriu neutrálneho Rakúska však nechávame rýchle za sebou, aby nás na druhej strane privítala vápencová alpská beloba.

BODKY NA MAPE

O tom, že sme si tunajšie hory „neprečítali“ vopred práve najpochvejšie svedčí náš prekvapený pohľad na steny dosahujúce 2000 metrové výšky. Nie, naozaj nejde o výšku kopcov, ale „len“ o ich steny... Vyberáme si známy Triglav, ktorý je s 2864 metrami najvyššou horou Julských Álp i Slovinska. Turistický sprievodca predstavuje „trojhlavca“ ako slovanského boha vládnuceho nebu, zemi i peklu. Vraj každý, kto sa naň vyberie nič z tohto určite spozná. Ha! Sprievodcovia bývajú už takí, potrebujú čosi pribánsniť... Klasický turistický výstup si plánujeme pomocou kvalitnej mapy. Žiaľ, nepostrehneme na nej jednu „drobnosť“ - trasa, ktorú si vyberáme je vyznačená bodkovane. Sme už dosť vysoko, keď sa

Za týmito dverami je bod „zero“

legende mapy prizrieme lepšie. Tie bodky znamenajú náročnú cestu s potrebou použiť istenie....

SMÚTOK

Pokračujeme terénom, ktorý je prudký, ale zvládnuteľný. Vápencové steny sa vynárajú z hmla a nám je krásne. Tento pocit nás neopúšťa ani potom, čo predbiehame skupinu turistov v prilbách a s horolezeckými úväzmi. Istotu nám nahodáva až prvý vážnejší úsek, kde do zvislej steny trčia len železá a reťaze. Niečo také ako náš Prielom Hornádu. Akurát, že v Slovenskom raji sú pod nami 2 metre, tu priepať... Dvaja Taliani sa ponad ňu dostávajú elegantne, na tri precvaknutia karabínkami, my opatrne prerúčkujeme. Reťazí pribúda a s nimi – aspoň u mňa – aj strach. Pripomínam si vetu, že pri výstupe na horu je najväčším umením umenie včas sa otočiť. Obidvaja synovia navela, navela ustupujú mojej neistote a z výšky 1800 m sa vydávame na cestu späť. Sme smutní, predsa len – chceli sme vyjsť...

NA VRCHOLE

Od Triglavu sa nám však veľmi nechce. Unavení si rozkladáme stan v dobre ukrytej preliačine. Nie však natoľko dobre aby nás za súmraku neobjavili rangeri Triglavského národného parku. Vedomí si priestupku bez odvrávania vyťahujeme 40 euro, z ktorých nám – asi za ochotu zaplatiť – odpúšťajú polovicu. Všetko riadne zaprotokolujú a upozorňujú, že dobré počasie bude už len zajtra. Ráno sa hore vyberáme inou cestou. Na mape je vyznačená súvislou čiarou a obávané bodky sa zjavujú až od chaty Triglavský dom vo výške 2500 metrov. Tam sa do-

stávame krásnou cestou na ktorej istené miesta prekonávame bez obáv. Kritická chvíľa prichádza na chate. Vrchol je v hmle a horolezeckú výstroj nám tu nik nepožičia. Do našej debaty pri čaji sa náhodne zapojí Česka. „Dá se to klidne vyjít i bez lana...“. Ideme. Celá trasa, každý meter, je tu istený skobou alebo oceľovým lanom. Hmla hustne, vietor silnie. Výstup vyžaduje ustavične myslieť na zásadu troch pevných bodov. Po hodine sme hore. Stretáme tu dobre vybavenú skupinu šiestich Američanov naviazanú na horského vodcu. Požiadame ich, aby nás usmiatek vyfotili. Sú to na predĺhu chvíľu naše posledné úsmevy...

STRACH

Takmer s cvaknutím uzávierky fotoaparátu sa hmla premieňa na dážd a v diaľke sa ozve hrom. V tej chvíli sme si spomenuli na tabuľky, ktoré lemovali našu výstupovú cestu. Opakovali sa na nich rovnaké príčiny úmrtia: „...do strely...“. Triglav je so svojimi feratami jedným veľkým hromozvodom! Nie je však na výber - od oceľových lán sa nedá vzdialiť ani na meter. Horský vodca hlasno zakľaje a ženie svojich klientov dole: „Faster, go faster!!“ Idú však veľmi pomaly a čo je horšie - našu snahu predbehnúť ich tvrdohlavo blokujú. Začínajú preteky, ktoré výrazne vybočili z dovolenkových predstáv. Využívame jedno zo zastavení unavenej skupiny a s pomocou ich lana ich predbiehame. Ale za mnou je len jeden syn! Ten druhý to stíha až na ďalší pokus, ktorý horský vodca komentoval nervóznym výkrikom: „Nepúšťajte ho!“ Zjavne ho náš osud nezaujímalo, prečo by aj... Cesta nadol je

kombináciou ťažko zladiteľnej rýchlosti úniku pred búrkou a opatrnosti pohybu vo výškach. Úfava, ktorú pociťujeme „na pevnej zemi“ pri chate je neopísateľná. Veľký dramatik v tej chvíli na chvíľu rozhrnul oblaky a my vysoko nad sebou vidíme bodky zostupujúcich Američanov. Idú dole po takmer kolmej stene! Tam sme predsa nemohli byť...

TERST

Slovinsko bolo kedysi výkladnou skriňou Juhoslávie a cestou na juh sa presviedčame, že si svoju úroveň stále udržiava.

Útulná krajina, milí ľudia, dobré cesty.

Prekvapujú nás prvotriedne udržiavané vojenské pamätníky, múzeá a cintoríny z prvej svetovej vojny. Ležia tu aj naši starí otcovia.

Bovac, Kobarid... Tu „sme“ ešte Talianov hnali. Až

po neďalekú Pivau... Naším cieľom je taliansky Terst. Krásne mesto okolo zálivu, s pevnosťou uprostred. Kedysi bolo v podstate naše. Veď to bol najvýznamnejší Rakúsko – Uhorský prístav. Po prvej vojne pripadol Talianom, po druhej mal štatút slobodného mesta, až kým ho Juhoslávia opäť neprepustila Talianom. V meste na-

vštevujeme kunsthistorickú dražbu. Medzi množstvom obrazov, sôch a porcelánu nachádzame aj sadu fotografií z 1. sv. vojny. Upúta nás pohľad na vyhorený kostol s nadpisom „Die Kirsche von Stropkó“. Uprostred mesta je park so stovkami stromov. Pri päte každého je skala s venovaním niektorej osobnosti.

MOLO SARTORIO

Mnohí si z učebníc geodézie spomenú na fakt, že všetky nadmorské výšky sa pred jadransko – baltským vyrovnáním merali od nulovej značky hladiny mora na Molo Sartorio v Terste. Na toto pamätné miesto sa márne spytujem nielen civilov, ale aj karabinierov a námorníkov. Napokon slávne mólo nachádzam podľa vlastnej mapy. Dnes tam sídli jachtársky klub a jeho ochranka ma privádza ku dverám za ktorými je umiestnený historický moreograf merajúci strednú výšku Jadranskej hladiny. Dvere mi však neotvoria, kľúč od nich má vraj len Univerzita v Bologni. Od tohto bodu „zero“ boli merané výškopisné body celého mocnárstva a neskôr aj Československa. Základný nivelačný bod Slovenska, ktorý je priamo odvodený od terstského móla môžeme dodnes vidieť vedľa cesty v Strečnianskej úžine.

Častá značka pri Terste

Horúce slnko nad Terstom je teraz veľmi príjemné, no mrazivú skúsenosť z Álp neprekryje. Tá znie celkom jasne: Ak sa vyberáš na cestu, dobre sa na ňu priprav. A ak si ju neodhadol, radšej sa včas vráť. Škoda, že sme sa tým neriadili. Po výstupe na Triglav sme sa ocitli na nule. Našťastie pre nás - len na tej geodetickej... ■

Ferata

Nad priepastou

Na Triglav

Julské Alpy

V dňoch 2.-3. októbra 2007 sa uskutočnila zahraničná služobná cesta pracovníkov nášho podniku v Maďarsku s cieľom oboznámiť sa s obhospodarovaním, spracovaním a obchodovaním agáta ako významnej hospodárskej dreviny. Početnú skupinu tvorilo 14 manažérov (riaditelia a vedúci lesníckej výroby) zo 7 OZ a 2 pracovníci GR, zaoberajúci sa pestovaním lesa. Cieľovým miestom bola malá obec Baktolórántháza vo východnej časti krajiny, kde sídli lesná správa, známa svojimi vynikajúcimi výsledkami nielen v rámci materskej akciovej spoločnosti Nyíredő, ale aj v medzinárodnom kontexte. Uznávané referencie o premyslenom výrobnom programe s agátom privádzajú do Baktolórántházy početné exkurzie lesníkov z celej Európy i z amerického kontinentu, odkiaľ sa k nám agát introdukoval. Vysoká odborná úroveň výkladu a profesionálne pripravené terénne ukážky sa stretli s našim úprimným uznaním a keď sa k tomu pričlenila i srdečnosť a pohostinnosť zo strany maďarských kolegov a priam ukážkové jesenné počasie, dojem z celej akcie bol naozaj veľmi dobrý.

ČO BOLO PRE NÁS INŠPIRUJÚCE?

V prvom rade premyslený systém obhospodarovania agátových porastov. Kvalitné porasty obnovujú prirodzeným spôsobom, pritom výhradne koreňovými výmladkami, k čomu slúži príprava pôdy zameraná na oddelenie koreňov od pňa a zamedzenie tvorby nevyhovujúcich pňových výmladkov. Menej kvalitné porasty obnovujú výsadbou sadeníc, dopestovaných z vysokohodnotných uznaných porastov pre zber semena. Veľký význam prikladajú starostlivosti o mladé lesné porasty, ktorú v prípade prirodzených nárastov realizujú opakovanými výrubmi na postupnú redukciu počtu a podporu kvalitných jedincov, v prípade umelých výsadiieb diskovaním pôdy v medziradách, vyvetvovaním, odstraňovaním bočných výhonov a vidličnatých korún. V prečistkách a následne prebierkach sa orientujú na odstraňovanie nevhodných jedincov s tým, že do rubnej doby, ktorá je vo veku 25-30 rokov, ponechajú cca

Budeme sa viac zaujímať o agát?

Rudolf BRUCHÁNIK

350 najkvalitnejších jedincov, so zásobou až 350m³/ha! Obnovu realizujú na veľkých, niekoľko hektárových plochách holorubom s ponechaním niekoľkých kusov na ha vo forme výstavkov pre splnenie certifikačných kritérií. A s vyťaženou hmotou si vedia veľmi dobre poradiť! Po ťažbe priamo v poraste vyrábajú sortimenty podľa požiadaviek trhu, na jednom mieste je niekedy sústredených až 50 rôznych sortimentov v závislosti od hrúbky, dĺžky a kvality. Predaj realizujú v čase, keď daný sortiment má najväčšiu konjunktúru, preto napr. skladujú veľké zásoby paliva, ktoré sa najlepšie predáva na jeseň a v zime. Menšiu časť vyťaženého dreva realizujú predajom priamo z odvozných miest, väčšiu časť cez expedičný sklad. Tu sú všetky vyrábané sortimenty zvlášť uskladnené, časť z nich pripravená na export aj odkôrnená a dokonca brúsená. A že sa takáto precíznosť vypláca, dokazuje speňaženie vyrábaných sortimentov, podstatne vyššie ako je tomu u nás. Štiepkuje sa len nekvalitná hmota, časti koruny a kôra.

KDE HĽADAŤ PARALELY S NAŠIM HOSPODÁRENÍM?

Agát ani na Slovensku nie je zanedbateľnou drevinou. Celkove sa vyskytuje na ploche 34 tis. ha, čo je 1,7% porastovej plochy a vyše 8% z výmery 1. a 2. lesného vegetačného stupňa, kde sa väčšinou nachádza. Náš prístup k obhospodarovaniu agátových porastov je však vyslovene extenzívny, založený na minimálnych vstupoch do hospodárskych opatrení, na druhej strane však aj

nízkou kvalitou vyprodukovanej drevnej hmoty. Začíname sa viac orientovať cestou energetických porastov, pritom práve maďarský príklad nás presvedča o tom, že primeranou starostlivosťou je v priebehu rubnej doby (t.j. za pár desaťročí) možné zvýšiť kvalitu agátových porastov o 100% a produkciu drevnej suroviny o 70%. Iste, neznamená to ísť cestou rozširovania ich výmery (ktorá nakoniec zo zákona o ochrane prírody ani nie je žiadúca), skôr intenzívnejšou starostlivosťou na plochách, ktoré svojimi prírodnými podmienkami agátu vyhovujú. A ich výmera je podľa odhadu odborníkov až 2/3 z celkovej plochy agáta, teda niečo cez 20 000 ha.

ČO MÔŽEME UROBIŤ UŽ TERAZ?

Predovšetkým vytipovať porasty na vyhovujúcich stanovištiach a začať s ich intenzívnejším obhospodarovaním. Zvážiť, kde bude odôvodnené realizovať obnovu výsadbou sadeníc z kvalitného genofondu (o ten sa môžeme oprieť čiastočne i z našich zdrojov rovnako však použitím semenného resp. sadbového materiálu z Maďarska) a kde sa zameriame na obnovu prirodzenou cestou. V oboch prípadoch bude potrebné vykonávať dôslednú prípravu pôdy, zraňovanie pôdnymi frézami, optimalizovať tvorbu koreňových výmladkov a potláčať pňovú výmladnosť mechanickým alebo chemickým spôsobom. Kľúčovú úlohu vo formovaní budúcej kvality však zohráva starostlivosť o kultúry a nárasty a následná výchova. Predovšetkým tu bude potrebné vložiť viac pozornosti, odbornosti a tiež finančných prostriedkov, ak chceme využiť skutočný potenciál agáta. Skrátenie rubnej doby by už bolo len prirodzeným dôsledkom stavu takto dopestovaných kvalitných rubne zrelých porastov a obchodovanie s vyťaženou drevnou surovinou skutočnou logistikou a nie rutinným expedovaním vlákninovej hmoty. Príklady z Maďarska nám jednoznačne ukázali, že pri uvedenom prístupe sa agát na Slovensku môže stať rovnako efektívnou drevinou ako u našich južných susedov. ■

Rubná ťažba a výroba sortimentov

Starostlivosť o výsadbu agáta

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

VIII. Pro Silva je správna cesta

Alena ĐURKOVIČOVÁ

„PRO SILVA - demonstračný objekt, JPRL č.487 a č.25 na LS Muráň“ - nápis na obale z roku 1995, to bolo moje prvé stretnutie s „pani Pro Silvou“ na našom OZ Revúca, keď som pri preberaní funkcie pestovateľky OZ triedila zdedené materiály. Intuitívne som zložku zaradila do kategórie „možno sa raz zide“. A veru sa zišla.

Ďalšie stretnutie bolo o čosi vážnejšie – na porade pestovateľov OZ, keď nás Ing. Bruchánik zaviedol do Smolníckej Osady a predstavil nám pána Ladislava Alcnauera. Dovtedy som akosi okrajovo vnímala, že existuje organizácia PRO SILVA SLOVACA, nebola však v centre mojej pozornosti. To, čo som v ten deň na Smolníckej Osade videla a počula ma absolútne oslovilo. Bohaté praktické skúsenosti spojené s chápaním prírodných zákonitostí a jasnou predstavou pestovného cieľa a hlavne les - zmiešaný, diferencovaný, ktorý tam bezpochyby stál... niet čo dodať. Hneď v ten deň mi hlavou vírili myšlienky, že to musíme skúsiť aj u nás, pozrieť sa na les očami prírody, chápať ju, priblížiť sa jej a pri tom rozumne využiť, čo nám ponúka. Ale kde začať?

Najprv som si myslela, že je dôležité vytypovať si vhodné lokality, ale mylila som sa, lebo obhospodarovať les prírode blízky spôsobom možno od najnižších nadmorských výšok až po najvyššie, v rôznych lesných spoločenstvách od bukovodubových, cez zmiešané porasty až po rovnorodé smrečiny, lebo PRO SILVA neznamená len výberkový les, ale prírode blízke obhospodarovanie lesa, ktoré môže byť v každom poraste iné. Dôležitejšie bolo vytypovať si lesníkov, OLH, pestovateľov LS a hlavne ich správcov, teda ľudí ochotných prijať nové myšlienky, urobiť niečo navyše a pokúsiť sa ich presvedčiť, že PRO SILVA je tou správnou cestou k stabilnému a multifunkčnému lesu.

Začiatky boli opatrné, plné otázok typu: „Aké porasty to majú byť, najkvalitnejšie alebo aj menej kvalitné, aké pestovné ciele si dať, čo nám to prinesie, aké problémy to spôsobí...?“. Aj pre náš OZ Revúca otázky veru namieste, veď máme porasty od 200 m.n.m. až po 1400 m.n.m., porasty aj mimoriadne kvalitné, aj nekvalitné, ktoré sú predmetom prevodov, tiež porasty atakované imisiami a v neposlednom rade porasty postihnuté vetrovými kalamitami.

Keď sme už vybrali prvých OLH a prvé porasty, dôležité bolo správne zhodnotiť východiskový stav porastu, teda lokálne prírodné podmienky, možnosti stanovišťa, zdravotný stav porastu, pochopiť vzájomné vzťahy medzi drevinami, autotregulačné a autoregeneračné procesy

a určiť si pestovný cieľ a cestu – spôsob akým k nemu budeme kráčať.

Nadviazali sme na prvé objekty z roku 1995 a od roku 2006 sme začali intenzívnejšie zakladať objekty PRO SILVA v existujúcich génových základniach Voniaca v smreko-bukových porastoch so smrekovcom známeho muránskeho ekotypu. Ďalej sme založili objekt v génovej základni Hiencová v mimoriadne kvalitných bučinách a v génovej základni Držkovce v dubových porastoch s kvalitnou borovicou. Vo všetkých prípadoch sme sa chceli posunúť trochu ďalej od podrastového hospodárskeho spôsobu (ktorý je nesporné prínosom), nahradiť schematické zakladanie okrajových clonných rubov, ktorými sa z porastu odstraňujú i rubne nezrelé jedince používaním jeho jemnejších foriem, na menších východiskách lokalizovaných vždy podľa toho, čo nám les naznačuje. Taktiež je našou snahou zasahovať, teda pestovať les po celej ploche porastu, ladiť zásah na každý porast individuálne, pričom predmetom nášho záujmu ostanú jednotlivé stromy.

Pestrosť lesných spoločenstiev na našom OZ a jeho perspektíva v kontexte klimatických zmien, sprevádzaných výkyvmi počasia, teda silného tlaku na lesné ekosystémy, ale aj vzhľadom na imisné zaťaženie niektorých lokalít ma priviedlo na myšlienku osloviť na porade OZ vedenie, ako aj všetkých vedúcich LS a potom aj všetkých pestovateľov LS, so snahou vytvoriť objekty PRO SILVA na každej LS a tak si vytvoriť akúsi školu prírode blízkeho obhospodarovania lesa v rôznych

prírodných podmienkach a rôznych lesných spoločenstvách. Ohlasy boli rôzne, od odmietavých „U nás sa to nedá.“ až po „Príď sa k nám pozrieť, my tak robíme už dávno, len sme to nijako nenazvali.“ A naozaj, pre vedúceho lesnej správy Jelšava Ing. Nováka to vôbec nebolo nič nové, už 25 rokov sa snaží priblížiť prírode tým, že realizuje presvetľovacie ruby vždy na viac fáz, jemne, pomaly, prevody realizuje zo zásady len cez výchovu, postupne s využitím geneticky vhodných jedincov na reprodukciu, výsledkom čoho sú porasty kvalitnejšie, stanovištné vhodné, porasty s diferencovanou štruktúrou a pestrým drevinovým zložením. Sám navrhol, že do objektu zaradí celý lesnícky obvod o výmere 2 073 ha. A tak nám so súhlasom a dôverou vedenia nášho OZ v roku 2007 pribudli ďalšie objekty Hanová a Dedovo. Postupujeme odvážnejšie, na väčších plochách, už to nie sú len pokusy na pár hektároch, ale prírode blízky spôsobom hospodárime momentálne celkovo na 3 262 ha. Nehanbíme sme pýtať, nevynecháme žiadnu možnosť vidieť iné objekty, navštíviť aj iné lesné závody, napríklad OZ Prievidza, LS Duchonka, kde sme prostredníctvom vedúceho LS Ing. Dušana Mikuša absorbovali ich skúsenosti, nadšenie a aj odvahu.

Som hrdá na svojich kolegov, ktorí sami prejavili snahu zorganizovať lesnícky deň PRO SILVA teraz v jeseni práve na našom OZ a tak nielen ukázať naše snahy a predstavy, ale hlavne otvoriť diskusiu, vymieňať si skúsenosti a v neposlednom rade šíriť tieto myšlienky ďalej do širšej lesníckej i ostatnej verejnosti. Ozývajú sa nám lesníci z okolitých mestských i cirkevných lesov a prichádzajú k nám pozrieť naše objekty a my sa snažíme poradiť, diskutovať.

Teraz už môžem povedať, že PRO SILVA pre mňa a viacerých mojich kolegov bez ohľadu na funkciu, či vek už nie je len názov na obale z roku 1995, ale cesta, ktorou chceme ísť, cesta dlhá a kľukatá, ktorá by však vďaka svojej myšlienke mohla byť inšpiratívna i pre generácie našich nasledovníkov. ■

Ing. Alena Đurkovičová
je pestovateľkou na OZ Revúca

Navštívte Odštepny závod Kriváň

Pavol KRÁL

„Stari Detvanci vravievali, že kto na Poľane nebol, nevidel ešte svet.“
Túto myšlienku by som chcel použiť pri pozvaní čitateľov na návštevu územia Odštepného závodu Kriváň, kde je možné vidieť kus pekného sveta, v podobe prírodných, historických alebo kultúrnych zaujímavostí.

OZ Kriváň obhospodaruje lesy od majestátnej Poľany, až po lesy nížin Poiplia na výmere 46 124 ha. Z hľadiska orografického sa lesné komplexy rozprestierajú na svahoch Slovenského Rudohoria, Slovenského Stredohoria a Javoria. V juhovýchodnej časti sú to lesné komplexy rozložené na časti Veporských vrchov, Lučenskej kotliny a Cerovej vrchoviny. Výškové rozpätie OZ Kriváň je od 162 m n.m. (Rároš pusta) do 1458 m n.m. (Poľana). Z uvedených charakteristík je zrejماً pestrosť konfigurácie terénov, klimatických pomerov, drevinového zloženia. Najviac zastúpenými drevinami sú smrek 32%, buk 29%, dub 13%. Z toho tiež vyplýva bohatosť flóry a fauny, čo sa prejavilo uznaním chránených oblastí, chránených

prírodných území, výtvorov a vzácných rastlinných a živočíšnych druhov.

História rozvoja či úpadku lesov v regióne Podpoľania sa viaže na existenciu Víglašského panstva. Od 12.st. lesy na území terajšieho OZ Kriváň plnili rôzne úlohy. Spočiatku slúžili len na poľovnícke zábavy vysokej uhorskej šľachty, neskôr ako zdroj obživy miestneho obyvateľstva. Od 17.st. dochádza k intenzívnemu spriemyselňovaniu Horného Uhorska a lesy sa stávajú výhodným zdrojom energie – producentom dreva a drevného uhlia. Majitelia Víglašského panstva investujú najmä do sprístupňovania lesov. Budujú sa lesné cesty a na začiatku 20.st. aj lesné železnice (Lesná železnica Víglaš – Kyslinky bola v prevádzke v r. 1904 – 1975). Po prvej svetovej vojne sa končí vláda Víglašského panstva, lesy sa zoštatňujú a dňa 1. mája 1925 vzniká prvá štátna inštitúcia na tomto území: Správa štátnych lesov v Kriváni – Detve. Táto inštitúcia bola základným kameňom terajšieho OZ, ktorý sa do dnešnej podoby dotvoril zlúčením s OLZ Lučenec v roku 2000.

Pre milovníka prírody, poľovníka, rybára, či turistu je v oblasti pôsobenia OZ Kriváň množstvo pozoruhodností, ktoré možno navštíviť, či využiť. Z historických pamiatok spomenieme Víglašský zámok, Divínsky hrad (zrúcanina), Filakovský hrad, Haličský zámok, hrad Šomoška, rímsko-katolícky gotický kostol zo 14.st. v Očovej, gotický kostol Sv. Martina v Čeríne zo 14.st. s drevenu zvonicou a iné viac alebo menej zachovalé historické budovy.

Chránená krajinná oblasť Poľana bola vyhlásená v r. 1981 na výmere 20 360 ha pre ochranu zachovalého krajinného celku s koncentráciou prírodných hodnôt, kde areál pôvodných smrečín dosahuje najjužnejší okraj v Západných Karpatoch.

Blížšie informácie o ubytovacích možnostiach OZ Kriváň získate na webovej stránke www.lesy.sk, na e-mailovej adrese vyr.kr@lesy.sk alebo na tel. č. 045/524 32 16, 0918 335 509.

je kontinuita obhospodarovania s cieľom zachovania kvalitného genofondu karpatského jeleňa ako aj ostatných druhov raticovej a vzácnjej zveri. Poľovnícky sú vysoko hodnotené trofeje jeleňov ulovených na Poľane, ako aj danielov dochovaných v poľovnom revíri Petrovec dosahujúce bo-

dové hodnoty rekordných úlovkov na Slovensku.

Pre milovníkov rybárstva môžu byť zaujímavé rybárske pstruhové revíry Hučava (Hrochofská dolina) Slatina, ako aj vodné nádrže Hriňová, Ružiná, Málinec, či rybníky v Petrovci.

Okrem ŠPR Poľana nad Detvou a ŠPR Dudáš, sú zaujímavé viaceré chránené prírodné výtvory – Kaľamárka, Melichova skala, Vodopád Bystrô, Jánošíkova skala, Bátovský balvan. Na juhu územia sa z Juhoslovenskej kotliny dvíhajú chrbáty CHKO Cerová vrchovina s NPR Šomoška a jej charakteristickým čadičovým vodopádom tvoreným 5-6 bokými stĺpmi bazaltu.

V oblastiach s rázovitým osídlením Podpoľania sa významne udržiavajú a rozvíjajú folklórne tradície prezentujúce sa každoročne v lete na celoslovenskom folklórnom festivale v Detve, čo je tiež významným lákadlom návštevníkov nášho regiónu.

Z veľkého priehŕstia ponúk si môžu návštevníci vybrať a my im môžeme ponúknuť výhodné ubytovanie v našich poľovníckych a rekreačných zariadeniach: pre náročnejších hostí chaty s plným vybavením (napr. Chata Hukavy, Zálomská, Gubajská), pre menej náročných chaty so štandardným vybavením (napr. Chata Ružiná, Látky, Petrovec, Záhorská) alebo jednoduchšie chatky obklopené krásnou a nerušenou prírodou, v ktorej zákutiach môžu návštevníci objaviť ešte ďalšie poklady prírody a krajiny. ■

Text: Ing. Pavol Král – vedúci Obchodu a logistiky na OZ Kriváň

Čadičový vodopád - Šomoška

Chata Gubajská

Jeleň ulovený na Poľane

Bátovský balvan

Vodopád Bystrô

Pápežskejší ako únia

Jozef MARKO

V poradí siedmy ročník celoslovenského seminára o ochrane lesa, tradične organizovaný dominantným hráčom – firmou Polnochem, na trhu s fungicídmi, herbicídmi, insekticídmi, repelentami a feromónmi, používanými u nás v poľnohospodárstve, záhradkárstve, sadovníctve a z hľadiska celkového obratu v malom aj v lesníctve, dal odpoveď tým, ktorí neustále obviňujú lesníkov z nadmerného alebo nepatričného využívania chemických prípravkov v lese. Ing. František Troško z akciovej spoločnosti Polnochem to povedal jasne. Až tri štvrtiny odberu prípravkov od tejto firmy, ktorá je výhradným dodávateľom š.p. LESY SR, Štátnych lesov TANAP-u a Vojenských lesov a majetkov š.p., pripadá na náplne do feromónových lapačov a repelentné prípravky. V zahraničí nie sú dokonca tieto prípravky považované za chemické látky. Takéto hodnotenie sa dostáva iba fungicídmi, herbicídmi a insekticídmi, na ktoré z hľadiska celkového odberu pre lesníctvo pripadá iba 6 percent! „**Nie je pravda, že lesníci bezhlavo používajú chémiu v lese. Pokojne za nami pošlite všetky, ktorí také niečo tvrdia a my im predložíme konkrétne údaje, ktoré takéto tvrdenia vyvrátia.**“ prisľúbil takmer stovke účastníkov seminára Ing. Troško.

Takže nielen v percentuálnom pomere veľkoplošných a maloplošných chránených území, biotopov národného a európskeho významu, chránených vtáčích území, a tak ďalej k celkovej rozlohe krajiny, ale aj v nahliadaní na využívanie účinných prípravkov v boji proti škodcom lesa sa u nás niektorí ľudia predovšetkým z mimo-

vládiek správajú pápežskejšie ako Európska únia. Obávam sa ale, že pre takýchto falošných environmentalistov sú výzvy - ako tá od pána Troška - úplne bezpredmetné. Nechceli by uveriť napríklad ani slovám Ing. Maršíka z českej spoločnosti NERA Agro. „**Naša firma sama požiadala o preregistrovanie prípravku, ktorý obsahoval škodlivý xylén ešte predtým, ako bolo jasné, že únia jeho používanie prolongovať nebude. Firmy vyvíjajúce, produkujúce a obchodujúce s účinnými látkami nemôžu ísť na trh s ničím, čo nezodpovedá prísnyim európskym normám. Proces obhájenia každej účinnej látky a zaregistrovanie každého nového prípravku je mimoriadne zložitý a drahý.**“

Keď sa teda dodávatelia týchto prípravkov s účinnými látkami správajú takto zodpovedne, ako môže niekto lesníkov, ktorí od nich tieto prípravky za veľké peniaze nakupujú, len aby chránili hodnoty v lese, obviňovať z toho, že sú voči prírode nezodpovední?! Ak ale v tejto krajine môžu predstavitelia Ekofóra, ktorí sa pričínili o neumožnenie spracovania časti veterovej kalamity, beztrebne obviňovať ministra pôdohospodárstva z toho, že svojimi krokmi spôsobuje lesné kalamity, tak je možné asi všetko. Aj to, že keď na Slovensku odumrie väčšina smrečín, pseudoochrancovia prírody budú ukazovať prstom na lesníkov a obviňovať ich z tejto apokalypsy. Toho by som sa nechcel dožiť. A vy? ■

Sakramentsky!

Ján MIČOVSKÝ

Verím, že editorial uverejnený v úvode tohto čísla sa väčšine z vás nepozdáva. Aká neopctivosť, aká ľahostajnosť, aká nepoctivosť?! Dobré, rozmením na drobné. Začnime tou odbornosťou. Nejednému praktikovi padne na staré kolená zatažko posediť dlhšie pri počítači. Myslíť, že starší kolegovia majú na takúto nechuť už aj akési nepísané právo. Je vskutku rozdiel mať pri vstupe do infoveku tridsať alebo päťdesiat. Ale vari sa môžu starí harcovníci brániť vekom aj v prípade ak im robí problém vysvetliť spôsob a ciele prečistky, ktorú práve zúčtovali?! Alebo nedokážu zmerať výšku stromu výškomerom, ktorý po rokoch, keď sme takéto „čudo“ pri vyznačovaní ťažby prekvapivo vôbec nepotrebovali, odpočívajú v neporušenom obale na lesnej správe...?! A čo s tou ľahostajnosťou? Protestujete? Aj tí, ktorí

počas pracovnej doby stihnete okrem práce všetko možné a ešte si popri tom aj doma oddýchnuť? Ja viem, tí tradične prví a najviac. Nuž, viete, tie reči o preťažení lesníka mi niekedy pripadajú akoby z inej doby. Z takej, keď sa poctivé odpracovanie ôsmich hodín považovalo za výnimočnú udalosť a požiadavka pridať k tomu niečo navyše priam za útok na osobné slobody. Niekedy sú tie naše lesnícke tradície naozaj silné... Ostáva ešte nepoctivosť. Tenký ľadík. Ale skúsme. Zotrvajme aj tu pri „tradiáciách“. Pohárik - dva k nim stále patria. Niekedy aj bandaska. Nepekne bývajú aj reči dodávateľov. Kadečo pohovorila... Napríklad o povinných „odvodoch“ z kubika. Vždy však len potichu. Chcú „súťaž“ vyhrať aj nabuduce...

V úvode som vyjadril nádej, že mnohých čitateľov dnešný editorial nazlostil. Tomu verím a tak je to aj správne. Absolútna väčšina zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky je bez akejkoľvek pochybnosti odborne zdatná, pracovne obetavá a ľudsky poctivá. A za to by si zaslúžili odmenu. Nie, nemám na mysli pochvalu, či nebudaj pridanie na plate. Veď ide o samozrejmosť. Ocenil by som ich inak. Pomenoval by som výtečníkov z tej menšiny. Stačilo by len niekoľkých. Sakramentsky by to morálnemu zdraviu nášho podniku pomohlo. ■

Prečo mám rada les

EŇA VACVALOVÁ
humoristka a moderátorka

Keď som mala asi tak osem, deväť rokov, skoro každý môj deň mi „odzvonili“ zvony z nášho kostola. Dali Tisovcu a mne jasne najavo, že je sedem hodín večer! Pre mňa to znamenalo iba jedno jediné, mám len pár minút na to, aby som z Hradovej zbehla domov a zasadla s našimi k večeri! Ak som meškala nad limit povolenej maminej tolerancie, rozvíril mi prach pod nohami aj malý prútený „praker“! Ale vydržala by som všetko, lebo Hradová, nádherný kus zmiešaného lesa nad Tisovcom, tri „výhľadne“ do doliny i do duše a napokon Okružla skala, to všetko mi za tie dve-tri „klobásky“ na zadku stálo! Vyrástla som pod Muránskou planinou, ako pubertáčka som 3 hodiny niesla na chrbte plný ruksak „proviantu“ na chatu na Voniacej, a večer pri svetle petrolejky povinne čítala „starším“ z poľovníckej kroniky alebo z Poľovníctva a rybárstva... monotónne, aby čo najskôr zaspali, pretože skoro ráno sa išlo na postriežku!

A dnes, schválne neuvádzam svoje roky, sa každé leto už neviem dočkať týždňa, ktorý trávim so svojimi najbližšími v Rovni, opäť v horách nad Tisovcom a tesne pod Fabovou hoľou! Petrolejky, sviečky, voda zo studne, sprcha v potoku! Každý rok tie isté miesta na dubáky a kuriatka, tie isté hviezdnaté noci pri pečenej kukurici v pahrebe, studené rána s ovcami na lúke a praskajúcou sklovinou so zubnou kefkou nad potokom...

Ak ste sa pýtali na môj vzťah k lesu, horám a na moje najmilovanejšie miesta, asi som vám odpovedala! Bohužiaľ, táto rubrika na všetko nestačí! Tie moje lesy, hory a lúky, sú na to príliš široké. ■

Ochranári na celom Slovensku nadšene vyjadrujú podporu Ministerstvu dopravy, ktoré vydalo záväzný pokyn všetkým okresným správam ciest k údržbe komunikácií v chránených oblastiach. Skončilo sa barbarské odstraňovanie spadnutých kmeňov, najvyššiu ochranu bude mať drevo v akejkolvek forme, i to mŕtve. V prípade, že bude zasahovať do vozovky, cestári budú povinní premávku usmerniť. Na obrázku je vidieť prvú lastovičku: dôkaz správneho, ochranárskeho prístupu k mŕtvemu drevu. Veď aj ľudové príslovie hovorí: O mŕtvych len v dobrom. ■

Uveríte?

Rubriku pripravuje: Ferko Tárjako

	topás, po česky	kosíka	polo- spánok	poob- tínam	3. časť tajničky	slabo horeli
tuposť, po česky						
ožiaril (bás.)						
všetko olúpe						
hliniko- vá fólia 2. časť tajničky						
Pomôcky: say, Eile, semi, kalmuk	náhlivo ber (expr.)	koniec tajničky	skr. poly- styrénu prihovo- rí sa		predpona (polovica) rieka v Pofsku	
mákká hudobná stupnica				semeno (bás.) hovoríť, po angl.		súro- denec
obyvateľ Alsaska					značka terbia doľná končatina	
veľký kameň					ľavi križenec navrchu	
Pomôcky: diplo- kokus	lodenice značka kilo- pascalu				liečia hrubá tkanina	
pevné lesklé látky				samec kury začiatok tajničky		
typický pre psa			obal tovaru starorim. úradník			4. časť tajničky
nech, po česky			chvat, po nemecky inozín- trifosfát		mezzo piano nerozvítý kvietok	
	národné divadlo (skr.)	kráčam vajce, po nemecky			polovica letecké opravov- ne (skr.)	
neoslovu- je titulom						
rod baktérií						

Tajnička krížovky z októbrového vydania Lesníka znie: „**Moji rodičia sú jednak mužského a jednak ženského rodu**“. Z úspešných lúštitelov sme tentokrát vyžrebovali **Ladislava Maláka z Opátky**. Víťazovi posielame kuchársku knihu. K výhre mu blahoželáme a prajeme príjemné chvíle pri čítaní i varení.

redakcia

Vítazka so šťastnými rodičmi

Lesnícke gény zvíťazili

Jozef MARKO

V pražskom Národnom dome vo finále súťaže MISS JUNIOR ČR a SR dominovala koncom septembra medzi jedenástimi dievčatami z Česka a ôsmimi zo Slovenska 16-ročná Banskobystričanka s výškou 158 centimetrov a mierami 82/55/88. Tie ale neboli najdôležitejšie, pretože hlavnú cenu MISS JUNIOR SR 2007 získala v súťaži, ktorej motto znelo: „Hľadáme charizmu, nie vešiak na šaty.“ Nás lesníkov by malo tešiť, že najcharizmatickejšou súťažiackou sa stala Doroška Sámelová. Že je vám to meno povedomé? Iste, veď je to dcéra vedúceho Odboru informačných technológií Ing. Jozefa Sámela. Jeho manželka a matka víťazky takisto donedávna pracovala na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR.

Hrdého otecka sme sa opýtali, či nemá obavy, že sa chlapi o jeho dcéru budú trhať viac ako doteraz a či ju predsa len neprehovorí, aby takto zušľachtený lesnícky genofond ostal zachovaný zasa v lesníckej rodine, t. z. aby sa vydala len za lesníka? „**Doroška je študentkou žurnalistickej triedy literárneho gymnázia v Revúcej a chlapcov majú na tejto škole ako šafranu. Jej kamaráti v Banskej Bystrici ostali aj po tomto úspechu našťastie rovnakí. A či sa dostane z lesníckej rodiny zasa do lesníckej rodiny? Tak to už nechávam na ňu. Ale keď sa to tak vezme, k le-su majú blízko vlastne všetci Slováci, veď lesy sú všade okolo nás.**“ ■

Filatelistika

Rybársky receptár

Pochúťka z tolstolobika

Spotreba sladkovodných rýb na Slovensku dosahuje necelý 1 kg na obyvateľa. Rybie mäso je dôležitým zdrojom vitamínov A, E, B a najmä vitamínu D. Mäso morských rýb je bohatšie o minerálne látky, z ktorých selén a jód sú významné pre výživu človeka. Omega-3 kyseliny preventívne pôsobia proti vzniku arteriosklerózy. Zo sladkovodných rýb bohatý výskyt tohto druhu kyseliny má v tuku tolstolobik. Omega-3 kyseliny tiež znižujú riziko kardiovaskulárnych ochorení, srdcového infarktu a mozgovej porážky, znižujú krvný tlak a podobne.

Najzdravšie sú marinované ryby, ale niektorí labužníci preferujú údené ryby. Najlepšie sú ryby s vyšším obsahom tuku, ako napríklad tolstolobik. Je viacero receptov a spôsobov údenia rýb. Napríklad postup, ktorý praktizujeme je nasledujúci:

Ryby vypitveme, zbavíme ich hlavy a šupín. Trup ryby pokrájame na podkovičky. Tie nasolíme a mierne potrieme roztlčeným cesnakom. Takto pripravené ryby uložíme do nádoby a necháme stáť aspoň 18 – 24 hodín. Z našich skúseností postačuje, ak nie je dosť času aj doba napríklad 14 hodina soľ dokáže prejsť do svaloviny. Na 1 kg mäsa dávame 20 g kuchynskej soli.

Podkovičky napichneme na háky a začíname samotný proces údenia. K údeniu používame bukové drevo. Spočiatku ryby 1-2 hodiny „upečieme“ a zbytok času približne 6 – 7 hodín ich údime teplým vzduchom. Dvierka udiarne máme trochu pootvorené, aby dym mal dobrý ťah a nezdržoval sa dlhšie v udiarni, čo by malo za následok zčernanie od sadzí.

Naše podkovičky majú krásnu bronзовú farbu a vynikajúcu chuť. ■

Text a snímky: Ing. Stanislav Géci

Poľovné psy

Ak platí téza, že pes je najlepším priateľom človeka, potom platí dvojnásobne, že pes je nerozlúčnym a zároveň aj najlepším pomocníkom každého poľovníka. Domestikácia psov započala odchovom divých potomkov vlkov alebo šakolov približne pred 8000 rokmi. Cieleným výberom v chove psov sa poľovníkom podarilo v priebehu tisícročí pre každý spôsob lovu vyšľachtit ideálne poľovné psy, ktoré dodnes slúžia ako nepostrádateľní pomocníci poľovníkov a lovcov na všetkých kontinentoch.

Vlastnosti a znaky jednotlivých rás poľovných psov sú výsledkom ich šľachtenia hlavne v XIX., ale taktiež začiatkom XX. storočia, ktoré sa neskôr overovali na pracovných skúškach a výstavách poľovných psov a kodifikovali kynologickými organizáciami.

Medzi stovkami známok s tematikou psov nájdeme takmer všetky rasy poľovných psov, pričom osobitnej obľube sa tešia známky psov pri práci a v ich poľovnom využití.

Okrem samotných známok existuje mnoho filatelických dokladov (celín a príležitostných pečiatok) dokumentujúcich hlavne kynologické podujatia (súťaže, výstavy).

RUBRIKU PRIPRAVUJE
Prof. Ing. LADISLAV PAULE, PhD.

1. Hádanka

Tento živočích patrí medzi vtáky. Je to druh sovy, veľký asi ako holub. Je svetlo sfarbená so zlatožltým nádychom na chrbte, ktorý je jemne škvrnitý, spodná časť tela je bledohrdzavá. Nohy má dlhé, oči čierne. Poznávacím znakom je závoj okolo očí. Loví v noci, cez deň drieme (podľa toho má aj meno). Živí sa prevažne drobnými hlodavcami, zriedkavejšie chytá netopiere i vtáky. Lieta nízko nad zemou. Hlas má chrapľavý, niekedy klepe zobákom.

Žije pri ľudských sídlach. Hniezdi vo vežiach kostolov, v budovách, zrúcaninách hradov, v starých stromoch, v parkoch, prípadne na skalách. Znáša 4 až 6 bielych vajec. Hniezdi 1-2 razy ročne.

Ako sa tento živočích volá?

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

2. Skladačka - maľovanka

Obrázok vystrihni, poskladaj a vyfarbi. Na obrázku je vtáčik, o ktorom je hádanka.

Za správne odpovede posielam odmenu – hlavolam **Múdry povrázok** – môjmu kamarátovi **Vilkovi Glézlovi** zo Zvolena.
Ahoj a dovidenia nabadúce!

Vaša veverička **Ryška**

Kalendár podujatí

19. – 20. november

Stretnutie lesných pedagógov

Počúvadlo, Škola v prírode pod Sitnom

20. november

Otvorenie výstavy Príroda objektívom ekológa

Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Výstava potrvá od 20.11. do 31.12.2007

21. november

Výjazdové zasadnutie Vlády SR k problematike odumierania smrečín

OZ Čierny Balog

27. november

Odborná inštruktáž Obhospodarovanie porastov agáta bieleho

OZ Levice (Santovka, termálne kúpalisko WELNESS)

28. november

Slávnostné odhalenie Významného lesníckeho miesta

OZ Liptovský Hrádok, Lesnícky cintorín Čierny Váh

29. november – 14. december

Stromček pod stromček

Vianočné stromčeky do všetkých detských domovov na Slovensku

Životné jubileá

NOVEMBER 2007

50 rokov

Kršková Alena, nar. 2. 11. 1957, správca IS – OZ Prievidza

Babuliak Milan, nar. 26. 11. 1957, lesník, LS Stará Bystrica – OZ Čadca

Hladek Stanislav, nar. 10. 11. 1957, OLH, LS Oravská Polhora – OZ Námestovo

Hemala Jozef, nar. 10. 11. 1957, manipulant, ES Liptovský Hrádok – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Korček Stanislav, nar. 22. 11. 1957, správca IS – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Tomko Peter, nar. 18. 11. 1957, manažér obchodu a marketingu – OZ Semenoles L. Hrádok

60 rokov

Perička Peter, nar. 16. 11. 1947, lesník, LS Nitrianske Pravno – OZ Prievidza

Špánik Jozef, nar. 8. 11. 1947, OLH, LS Pružina – OZ Považská Bystrica

Medveď Ján, nar. 20. 11. 1947, manipulant, ES Brezno – OZ Čierny Balog

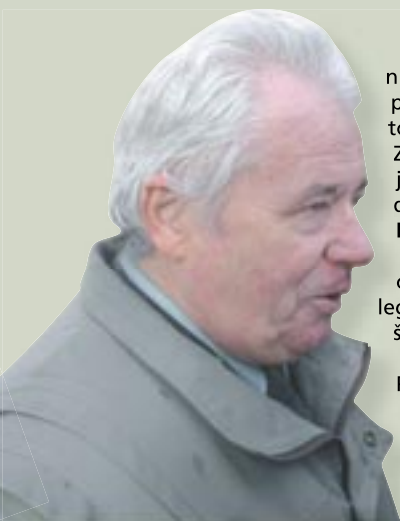
Balag Milan, nar. 18. 11. 1947, OLH, LS Lučenec – OZ Kriváň

Košar Jozef, nar. 12. 11. 1947, lesník, LS Večec – OZ Vranov nad Topľou

Ing. Helena Turská

POĎAKOVANIE

V mene pracovníkov štátnych lesov pôsobiacich na historickom území Zemplína vyjadrujeme úprimné poďakovanie pánovi **Ing. Jánovi ČEKONOVÍ** za jeho odborný a vždy kolegiálny prístup k riešeniu problémov lesnej prevádzky. Pri ukončení pracovného pomeru v službách štátnej správy lesného hospodárstva a odchode do dôchodku

k 30. novembru 2007 mu želáme pevné zdravie, trvalú pohodu a zaslúžené šťastie.

Kolegovia z LESOV SR,
Odštepny závod Sobrance

Spomienka

Dňa 7.10.2007 nás navždy opustil bývalý spolupracovník **Ján Kojda**, ktorého láska k lesu a prírode sprevádzala celý život. Veď len týždeň pred náhlu smrťou sme ho stretli vracajúceho sa z neďalekého urbáru, kde vykonával funkciu OLH. Snáď práve príroda a jeho životný koníček – chov včiel – mu dávali takú silu, že sa vôbec nesažovalo na zdravotné problémy, ktoré neočakávane „zožali strom jeho života“ vo veku 73 rokov“.

Začiatky jeho lesníckeho pôsobenia sa viažu na Kysuce, kde od roku 1954 pôsobil ako technik poľesia na LZ Čadca. Pokračoval na Liptove - LZ Liptovský Hrádok ako vedúci poľesia (1959-1963) a na rovnakú pozíciu sa rodák z najchladnejšej obce na Slovensku – Oravskej Lesnej – vracia na Oravu, vtedajší LZ v Oravskom Podzámku. Od roku 1974 pôsobil ako vedúci LS Oravský Podzámok a od roku 1992 do odchodu na dôchodok na LS Lokca.

Češť jeho pamiatke!

Bývalí kolegovia
Odštepny závod Námestovo

Drobný hustý dážď vytrvalo kropil Vydrovskú dolinu. Jeho tiché šumenie prešiel zvuk zvonca. Jedno, druhé, tretie ... každé zazvonenie akoby odpočítavalo čas. Zaznel tiahly tón fujary i clivá pieseň, potom zvuk fanfáry, vylúdený lesnými rohmi.

Pár desiatok mužov, poväčšine v zelených rovnošatách, vykročilo po chodníku. Zastali pred bralom, na ktorom sa týči kríž. Na brale sa skvie nápis „Večne im spievajú lesy...“. Muži zastali v pietnom tichu, sklonili hlavy v úcte pred pamiatkou zosnulých. Mihotajúce sa plamienky sviečok vo farebných kahancoch pod kovovými krytmi vzdorovali kvapkám dažďa. Rad kmeňov s pribitými štítkami, prezrádzajúcimi meno, rok narodenia, rok a miesto smrti. 197 mien, ktoré si vzala neľútostná hora. Hora, tá mater, ktorá nás občas poláska, občas pokára ako svoje nehodné deti. Toto pokáranie má občas tragické následky. Bezmála dvesto chlapov za uplynulých tridsať rokov prišlo o život v hore. Smutná štatistika...

Zástup mužov prešiel okolo brala, naposledy zaznel zvon. Stalo sa tak 30. októbra 2007 v symbolickom cintoríne vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu.

Foto: Ing. Boris Pekarovič

Pietny akt v symbolickom cintoríne

Peter GOGOLA

